Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

RAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראָשען — היינט 8 זייטען.

פּייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש־געזעלשאַפטליכע טאָג־צייטונג

Nr. 86/1686	Łódź, Sroda 10 kwietnia 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואָך, כט אדר ב׳, תרפ״ט	Nr 86/1686

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

די געשפּאַנטע פּאָליטישע סיטואַציע

היינט קומען פאָר וויכטיגע קאָנפערענצען, וואָס דאַרפען די לאגע קלאָר מאַכען

וואַרשא, 9. (טעלעפאָניש פון אונזער ספּעציעל־קאָרעספּאָנדענט) די פּאָליטישע סיטואַציע בנוגע דעם קאַבינעט־קריזיס איז פּרינציפּיעל פיס נאָך נישט היינט געענדערט געוואָרען, היינט וועגען נישט פאָרגעקומען

קיין שום קאָנפערענצען

פון די מאַסנעבענדע פאַקטאָרען, ווי דער מלוכה־פּרעזידענט, מאַרשאַל פּילסודסקי און פּרעמיער באַרטעל. ערשט אויף מאָרגען (היינט) וועגען פאָראויסגעזעהען וויכטיגע קאָנפערענצען פון די דערמאָהנטע דריי מלוכה־פיהרער. באַלד אינדערפריה וועט פּרעמיער באַרטעל זיין אין שלאָס און דערנאָך וועט ער אָפּהאַלטען ווייטערדיגע קאָנפערענצען.

די פערשאַרפונג, וואָס איז פאָרגעקומען אין דער קריזיס־סיטואַציע צוליב דעם אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי, האָט זיך היינט געגנוי קריסטאַליזירט און ס׳שטעלט זיך אַרויס, אַז

די לאגע איז די זעלבע.

וואָס פאַר דעם אַרטיקעל. די ענטשיידונג וועגען נייעם קאַבינעט דאַרף מען ערוואַרטען האָנערשטאָג אָדער נאָר פרייטאָג אינדערפריה.

איינס איז שוין זיכער, אַז פּרעמיער באַרטעל וועט זיך אין נייעם קאַבינעט נישט געפינען, וואָס איז איבריגענס שוין בעוואוסט געוואָרען. נאָך זיין זונטאָג׳דיגער קאָנפערענץ מיט׳ן מאַרשאַל פּילסודסקי.

די פּאָליטישע קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צו דער „פּאָלקאָווניקעס־גרופּע" אין רעגירונגס־בלאָק האָבען היינט שוין אָפען ערקלערט, אַז אַלס פּרעמיער מיניסטער וועט זיכער רעסיגנירט ווערען דער איצטיגער

בילדונגס־מיניסטער ד״ר שוויטאַלסקי

דערביי האָט מען אין די דאָזיגע קרייזען אָנגעוויזען, אַז ד״ר שוויטאַלסקי איז איינער פון די מענשען, וועגען וועלכע מאַרשאַל פּילסודסקי האָט גערעדט אין זיין בעריהמטען אינטערוויאו דעם 1. יולי 1928, ווען דער מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אָנגעוויזען, אַז דער מלוכה־פּרעזידענט דאַרף אויסער איהם און פּראָפ. באַרטעל זוכען נאָך אַנדערע מענשען אויפ׳ן אַמט פון פּרעמיער־מיניסטער. באַלד דערויף איז ד״ר שוויטאַלסקי בעשטימט געוואָרען אַלס בילדונגס־מיניסטער און נאָך דעם אויב מ׳קען דאָס אַזוי אָנרופען, פּאָליטישען אויסאַרבייטען זיך, האַלט מען איהם פאַר דעם פּאַסיגסטען קאַנדידאַט אויפ׳ן פּרעמיער־אַמט, ד״ר שוויטאַלסקי איז פון איין זייט דער פערטרויאונגס־מאַן פון מאַרשאַל פּילסודסקי, ביי וועמען ער איז אַ לאַנגע צייט געוועזען אַדיוטאַנט און פון דער אַנדערער זייט איז ד״ר שוויטאַלסקי דער פערטרויאונגס־מאַן פון מלוכה־פּרעזידענט.

ד״ר שוויטאַלסקי איז נאָהענט צו דער ריכטונג, וועלכע ווערט רעפּרעזענטירט דורך די פּאָלקאָווניקעס אין רעגירונגס־בלאָק, ווען ד״ר שוויטאַלסקי זאָל ווערען פּרעמיער (אין די ב.ב. קרייזען זאָגט מען, אַז

ער איז שוין דעסיגנירט.

הגם אין די אָפיציעלע קרייזען לייקענט מען דאָס) וואָלט דאָס בעדייט אַ זיג פון דער פּאָלקאָווניקעס־גרופּע, אין דעם פאַל וואָלט אַלס פינאַנץ־מיניסטער בעשטימט געוואָרען דער פּרעזעס פון באַנק נאַראָדאָווי גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָווענאָ גענעראַל גורעצקי און אַלס אַרבייטס־מיניסטער פּאָלקאָווניק פּריסטאָר, דערביי דאַרף מען בעמערקען, אַז פּאָלקאָווניק פּריסטאַר האָט בעת דער רעגירונג פון מינ. מאָראַטשעווסקי פערטומען דעם אַמט פון וויצע־אַרבייטס־מיניסטער.

עס זאָלען בלייבען אין נייעם קאַבינעט

די מיניסטאָרען סקלאַדקאָווסקי, זאַלעסקי, פּילסודסקי, צאַר און מאָראַטשעווסקי, בנוגע די איבריגע טעקעס ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען.

די אַלע דעצידיעס קענען אָבער ראַדיקאַל געענדערט ווערען, ערשט נאָך דער אָפיציעלער נאָמינאַציע פון אַ פּרעמיער וועלען זיך אָנהייבען שנעלע אונטערהאַנדלונגען וועגען די בעזונדערע מיניסטאָרען.

וואָס שייך דער קאַנדידאַטור פון

גענעראַל גורעצקי אַלס פינאַנץ־מיניסטער

איז מע זאָגט די ווירטשאַפטליכע קרייזען דערמיט נישט צופרידען און ס׳הערשט אין דער היניגער אַ פּרינציפּיעלע אָפּאָזיציע. די ווירטשאַפטליכע קרייזען וואָלטען אויף דעם אַמט געוואָלט זעהען דעם געוו. מיניסטער גליוויץ.

מ׳האַלט אויך נישט פון דער נייער קאָמבינאַציע פון דער פּאָלקאָווניקעס־גרופּע, וועלכע ווילען איינפיהרען דעם מלוכה־עטאַטיזם און צוליב דעם ווילען זיי זייער דעם גענעראַל גורעצקי אויך בעשטימען אַלס וויצע־פינאַנץ־מיניסטער דעם

אָנהענגער פון עטאַטיזם

פּאַווינסקי, אין די ווירטשאַפטליכע קרייזען האַלט מען, אַז דאָס וועט שאַדען ברענגען דער מלוכה.

* * *

אין סיים איז היינט געווען טומעלדיג

געוועהנליך איז אין סיים בעת דער סעסיע־הפסקה פוסט, היינט האָבען זיך אָבער דאָרט פערזאַמעלט רעפּוטאַטען פון כמעט אַלע ריכטונגען.

מ׳האָט געשמועסט וועגען קאַבינעט־קריזיס און אויך נישט ווייניגער וועגען אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי די קליינע קלובען ווי כ. ד., נ. פּ. ר. האָבען אויך אָפּגעהאַלטען בעראַטונגען. מ׳האָט אויך דערצעהלט, אַז מאַרשאַלעק דאַשינסקי האָט בדעה אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי צו אינטערווענירען ביים מלוכה־פּרעזידענט.

ווייטער זענען אַרומגעגאַנגען קלאַנגען, אַז ס׳ווערען געזאַמעלט אונטערשריפטען וועגען צונויפרופען

אַנ׳אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים

אויב די סעסיע זאָל געעפנט ווערען, וועט דער ענדעקישער קלוב אַריינטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז דער מלוכה־טריבונאַל זאָל זיך תיכף צונויפקומען, ווען אַפילו דער פּרעזעס פון העכסטען געריכט, וועלכער איז פאָרזיצענדער פון מלוכה־טריבונאַל, וועט דאָס נישט טון. דער ענדעקישער קלוב האָט מורא, אַז די דראָהונגען פון מאַרשאַל פּילסודסקי זאָלען נישט ווערען קיין פאַקט, פון דער צווייטער זייט דערצעהלט מען, אַז אַ פאָרשלאַג וועגען צונויפרופען אַ ספּעציעלע סעסיע פון סיים האָט שוין די אָפּאָזיציע צוגעגרייט פאַר׳ן שליסען פון דער בודזשעט־סעסיע, מ׳דאַרף נאָר איצט צושרייבען די דאַטע.

ווי מיר האָבען אָבער שוין אָנגעוויזען, קען אַלץ ראַדיקאַל געענדערט ווערען.

די מאָרגענדיגע (היינטיגע) קאָנפערענצען וועלען אין אַ געוויסער מאָס קלאָר מאַכען די לאַגע.

ריקאָוו ווענעז די ענגליש־סאָוועטישע בעציהונגען

מאָסקווע, 9. (ספּ. טעל.) דער פאָרזיצער פון סאָוונאַרקאָם ריקאָוו האָט ערקלערט, אַז דער בעזוך פון דער ענגלישער דעלעגאַציע אין סאָוועטרוסלאַנד איז אַ גוטער סימן, מען דאַרף אָבער די בעדייטונג פון דעם וויזיט נישט איבערטרייבען, די דעלעגאַציע איז געקומען ערב די וואַהלען אין ענגלאַנד און האָט נישט קיין בעפולמעכטיגונג פון דער ענגלישער רעגירונג. די סאָוועטישע רעגירונג קען אונטערהאַנדלען וועגען ערנסטערע טראַנזאַקציעס נאָר אונטער׳ן בעדינג פון אָנקנופּען דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען.

—=:§:=—

טראָצקי איז אונטערגעקויפט?

אַזוי זאָל בעהויפּטען סטאַלין

ריגא, 9. (ספּ. טעל.) די לעניגראַדער „פּראַוודאַ" האָט לויט מעלדונגען פון ריגא, געוואָלט פערעפענטליכען אַנ׳אַרטיקעל פון איינעם פון די נאָהענטסטע סטאַלינ׳ס מיטאַרבייטער יאַראָסלאַווסקי געגען טראָצקי.

יאַראָסלאַווסקי האַלט, אַז טראָצקי האָט בעקומען 40 טויזענד דאָלאַר פון די אויסלענדישע קאָנסאָרציעס פאַר דעם צוזאָג צו צוברעכען די איינהייט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין מערב־אייראָפּא.

טראַגעדיע פון אַ אידישער פאַמיליע

פאָטער דערשיסט זיך אין די אויגען פון זוהן

ראָוונא, 9. (טעלעפאָניש) אין שטעטעל מעלניצא האָט מיט פיר יאָהר צוריק זיך בעזעצט אַ פעלדשער פעליקס גאָלדבערג, וועלכער האָט זיך אויסגעגעבען פאַר אַ פּאָליאַק אַ קריסט און געוואוינט מיט אַ קריסטליכער פרוי. מיט אַ פּאָר טאָג צוריק איז קיין מעלניצא געקומען פון קיעלץ גאָלדבערג׳ס אַ זוהן, אַ יוד, וועלכער האָט פון פאָטער געפאָדערט, אַז ער זאָל אַוועקוואַרפען די קריסטין, מיט וועלכער ער וואוינט און זיך אומקעהרען צו זיין פרוי און קינדער, פון וועלכער ער איז אַנטלאָפען.

צווישען פאָטער און זוהן איז געקומען צו אַ שאַרפען ווערטער־אויסטויש און דער אַלטער גאָלדבערג איז דערביי געוואָרען אַזוי דענערווירט, אַז ער האָט גענומען אַ רעוואָלווער און זיך דערשאָסען. ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען איז גאָלדבערג נישט געווען געשמד׳ט און זיין אמת׳ער נאָמען איז געווען נישט פעליקס נאָר פישעל.

—=:§:=—

מיט טיפען טרויער טיילען מיר מיט, אַז דינסטאָג, דעם 9 טען אַפּריל 1929 איז נאָך קורצע און שווערע ליידען געשטאָרבען אונזער לאַנגיעהריגער און אונפערגעסענער שותף

נ. ע. אריה לייב ב״ר אהרן ז״ל

בעניגסאָן

די לוי׳ קומט פאַר היינט, מיטוואָך, 1 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער־הויז קילינסקי 61, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

עקספּעדיציאָנס־הויז

בעניגסאָן, בראָדאַצקי און קאַמפּ.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסענער פאָטער, שוויגער־פאָטער, גרויספאָטער, ברודער און שוואָגער

נ״ע אריה לייב ב״ר אהרן ז״ל בעניגסאָן

לאַנגיעהריגער עקספּעדיטאָר אין שט. לאָדז, אין עלטער פון 75 יאָהר.

די לוי׳ קומט פאַר היינט, מיטוואָך, כ״ט אדר ב׳ תרפ״ט, 1 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער־הויז, קילינסקי 61, וועגען וואָס עס טיילט מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאַמיליע.

5615

דעם 9 טען ד. ח. איז געשטאָרבען אונזער פאַראיינס־מיטגליד

נ. ע. לייב בעניגסאָן

אין פערשטאָרבענעם פערלירען מיר אַ טרייען און איבערגעגעבענעם מיטגליד.

די לויה קומט פאַר היינט, מיטוואָך, ד. 10. אַפּריל ד. י. 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז, קילינסקי 61, צו וועלכער אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען פּינקטליך צו קומען.

די פערוואַלטונג פון טראַנספּאָרט־עקספּעדיטאָרן־פאַראיין

אין לאָדז, גדאַנסקאַ 40.

5610

באנדיטען בעפאלען א סינאגאגע

בעראבעווען די אנוועזענדע און ווערען בעלם

טשיקאגא, 9 (י. ט. א. טעלעגראפיש). אין דער סינאגאגע פון די רומעינישע יודען זענען נעכטען אין אווענד געווען פערזאמעלט אנ'ערך 80 פערזאן, צווישען די אנוועזענדע איז אויך אנוועזענד געווען דער רומעינישער קאנסול אין טשיקאגא. ס'איז פארגעקומען א פייערונג לכבוד דעם 10 טען יאהרטאג פון נייעם רומעניען.

פלוצלינג זענען אין דער סינאגאגע אריינגעפאלען 5 בעוואפענטע באנדיטען, וועלכע האבען אנגעהויבען טעראריזירען די אנוועזענדע, ביי זיי צוגענומען פיל צירונג, 75 טויזענד דאלאר מזומן און נעלם געווארען. די פאליציי האט נאכגעיאגט די באנדיטען, אבער ביז איצט אהן ערפאלג.

באמבעס אין אינדישען פארלאמענט

דער פינאנץ=מיניסטער און 20 דעפוטאטען פערוואונדעט

לאנדאן, 9 (אטע) פון רעלפי (אינדיען) מעלדעט מען, אז בעת דער זיצונג פון דעם אינדישען פארלאמענט, בעת דער פרעזידענט פון פארלאמענט האט אנגעהויבען זיין רעדע, האבען צוויי רעפוטאטען געווארפען באמבעס, דער פינאנץ־מיניסטער סיר ושארוש שוסטער איז שווער פערוואונדעט געווארען, א חוץ דעם זענען פערוואונדעט געווארען איבער א צעהנדליג רעפוטאטען.

די פאליציי האט גלייך ארומגעשטעלט דעם בנין פון פארלאמענט און ס'האט זיך איינגעגעבען צו ארעסטירען 2 פערשוינען, ביי וועלכע מ'האט געפינען נאך 2 באמבעס און רעוואלווערען, זיי געהערען צו דער ארגאניזאציע פון דער סאציאליסטישער רעפובליקאנער ארמעע פון די הינדוסען.

דער פראצעס

וועגען ערמארדען א יודישען ארבייטער

פסקאוו, 9 (יט"א טעלעגראפיש) ביז איצט זענען אויסגעהערט געווארען 31 עדות אין פראצעס געגען טראפימאוו, פאר ערמארדען דעם יודישען ארבייטער באלשעמיניקאוו. דער אינטערעס צום פראצעס איז אן אומגעהויערער. דער אורטייל ווערט ערווארט מיט גרויס שפאנונג.

וואהלען צום שטאט־ראט אין גראדנא

אויסגעוועהלט 19 יודישע ראטמענער

גראדנא. (טעלעפאניש) ווענסא זענען דא פארגעקומען וואהלען צום גראדנער שטאט־ראט. פון 17 ליסטעס זענען בעשטעטיגט געווארען נאר 7, די איבריגע זענע ןגעפסלט געווארען.

דער „אונפארטייאישער בלאק" האט בעקומען 5 מאנדאטען, פ.פ.ס. — 4, כ.ד. — 6, פראוואסלאוונע — 1, „בונד" בלאקירט מיט רעכטע פ. צ. — 4, און דער יודישער נאציאנאלער בלאק — 15 מאנדאטען.

א געוויסער משה בלעטער, האט ביים אפגעבען די שטימע פלוצלונג בעקומען א הארץ־שלאג און געשטארבען אין וואהל־לאקאל.

די שיקאנעס געגען עמיגראנטען

אין אמעריקאנער קאנסולאט אין פראג.

פראג. (י.ט.א.) אין די יודישע קרייזען האט ארויסגערופען אויפרעגונג דער פאל מיט דער יודישער עמיגראנטין פרוי דארא בערקאוויטש, וועלכע גרייט זיך צו פאהרען קיין אמעריקא צו איהר מאן מיט איהר 6־יעהריג קינד. נישט קוקענדיג אויף די בעפרידיגענדע בעשייניגונגען פון מעדיצינישע אויטאריטעטען אין פראג האט דער דאקטאר פון אמעריקאנער קאנסולאט אין פראג נאכ'ן „אינטעליגענץ־עקזאמען" זיך ענטזאגט ארויסצוגעבען די נויטיגע בעשייניגונגען.

ערשט נאך דער אינטערווענץ פון דער יודישער געזעלשאפט פאר געזעלשאפטליכער שוץ, האט דער קאנסולאט ערטיילט דער מוטער די וויזע, דאס קינד אבער האט געמוזט פערבלייבען אין דער „היים פאר פערלאזענע קינדער".

וועגען דעם ענין ווערט ווייטער אינטערווענירט.

אויסצייכנונג פון א יודישען געלעהרטען

בערלין. (י.ט.א.) בעת זיין בעזוך אין בערלין איז פראפ. סאמאילאוויטש, דער פיהרער פון דער „קראסין"־רעטונגס־עקספעדיציע בעעהרט געווארען דורך דער „נויטגעמיינשאפט דער דייטשען וויסענשאפט" מיט דעם „מעטעאר"־מעדאל. עס איז דער ערשטער פאל, אז אנ'אויסלענדישער געלעהרטער זאל בעקומען די דאזיגע אויסצייכנונג.

די טעטיגקייט פון „היקעם"

פאר יודישע עמיגראנטען אין פראנקרייך

פאריז. (י.ט.א.) לויט'ן בעריכט פון „היקעם" האט די דאזיגע געזעלשאפט אין יאהר 1928 ענטוויקעלט א לעבהאפטע טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון העלפען יודישע עמיגראנטען אין פראנקרייך. דאס ביורא האט אין בעריכטס־יאהר ערלעדיגט 3300 אינטערעסאנטען. דערפון האבען 1172 פערזאן בעקומען ארבייט, ס'רוב אין פאריז, א טייל אויף דער פראווינץ.

12.000 דייטשע יודען זענען געפאלען

אויף די שלאכט=פעלדער בעת דער וועלט=מלחמה

בערלין, (י. ט. א.) די צייטשריפט „פאטערלאנד" פון די יודישע פראנט־סאלדאטען אין דייטשלאנד" האט פערענדיגט דאס פערעפענטליכען די ליסטעס פון די דייטשע יודען, וואס זענען געפאלען אויף די שלאכט־פעלדער בעת דער לעצטער וועלט־מלחמה. די ליסטע, וועלכע נעמט ארום אייניגע געביטען ענטהאלט 8680 פאמיליען־נעמען.

לויט די גענויע סטאטיסטישע אויסרעכנונגען דערגרייכט די צאהל „קריגס־געפאלענע" דייטשע יודען ביז 12.000 יודען.

די בעגריסונגען פון די צעפעלין־פאסאזשירען פאר דער „הסתדרות העובדים"

ירושלים, (י. ט. א.) די סאציאליסטישע פאסאזשירען פון „צעפעלין" האבען נאך דער רייזע איבער ארץ־ישראל איבערגעשיקט דער „הסתדרות העובדים" א בעגריסונג, אין וועלכער זיי בעדויערן, וואס זיי האבען נישט געהאט די מעגליכקייט אפצושטייגען אין דער שעהנער שטאט תל־אביב. אויך ד"ר עקענער און נאך אייניגע פאסאזשירען האבען ארויסגעשיקט א בעגריסונג צו דער יודישער ארבייטער־פעדעראציע.

גרויסע שרפה

מיט 20 מענשליכע קרבנות

ניו־יארק, 9 (א. ה.) מ'מעלדעט פון דעם מאינעס, אז דארט איז אויסגעבראכען א שרפה אין האטעל קירלוואוד. 5 מענשען זענען פערברענט געווארען און 15 פערוואונדעט.

אראפגעפאלען פון 1000 מעטער הויך

צוויי לופט־קאטאסטראפעס

פאריז, 9 (אטע) פון בורושע ברענגט מען די ידיעה, אז עס איז דארט אראפגעפאלען אן אעראפלאן פון טויזענד מעטער הויך. דער פילאט איז אויפ'ן ארט דער'הרג'עט געווארען. דער אפאראט איז אינגאנצען צושמעטערט געווארען.

פאריז, 9 (אטע) געבען דעם פליה־פלאץ ראשפאר איז פארגעקומען אן אעראפלאן קאטאסטראפע, בעת וועלכער עס איז אומגעקומען איינער פון די בעסטע פראנצויזישע פליהער פארוטשניק באסטאר.

פון אונטער דעם צושמעטערטען אפאראט האט מען ארויסגעצויגען דעם פערקוילטען קערפער פון דעם פילאט און א שווער פערוואונדעטען דעם אונטער־אפיציר — אבסערוואטאר. דער געזונדצושטאנד פון דעם פערוואונדעטען איז האפנונגסלאז.

משוגענער וויל דער־הרגענען פואנקארען

פאריז, 9 (אטע) די היגע צייטונגען ברענגען די ידיעה, אז אין דעם פינאנץ־מיניסטעריום האט זיך געמעלדען א יונגערמאן פון א יאהר 20 און געבעטען אנ'אודיענץ ביים פרעמיער פואנקארע ווען מען האט איהם געפרעגט, וואס ער דארף פון פואנקארען האט ער געענטפערט, אז ער וויל איהם דער'הרג'ענען, מען האט דעם יונגענמאן באלד ארעסטירט. בעת דער אויספארשונג האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז א שאפער פון אנ'אויטאבוס, א גייסטיג קראנקער.

Dr. med. [illegible]

.12 Szkolna 12.

[illegible] חער און, הענעריטע קרענקהייטען

[illegible] ליפי אין ישל. רענטגען־שטראהלען [illegible]

נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד

מודעה ואזהרה!

היות כי הי' מאתי הכשר על מאני שומן מן הפאבריק של איינהארן ופיין בעיר לאדז וכיון נשו לתי מכמה מקומות אם יכולים לקנות שמנים ההם לצורך הפסח, לכן אודיע בזה, כי לא הכשרתי כלל את הפאבריק הנ"ל על חג הפסח הבעל ושומר נפשו ירחק מזה.

נאום מנחם מענדל אלטער תרפ"ק פאביאניץ

נור אין דער בעוואוסטער פירמע פון דער אייזען־מעבעל־פאבריק

I. B. WOŁKOWYSKI 3/5 שענקעוויטש

פאבריקס־לאגער: גארוטאווישא (דזיעלנא) 11, טעל. 37 70

אין: א מבילינסטען מבעסטען מבעקוועמסטען און דער גרעסטער אויסוואהל

כ'בעזיץ אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון מעטאל ניקעל־בעטען, פעלד־בעטען, מעטאלאווע פאסענט „פערפעקט" גאראנטיע 5 יאהר, קינדער־וועגעלעך די נייעסטע פאסאנען, לעזשאקעס, וואש־טישען, סערוויזען, ווישימאטשקעס, אייז־קיסטען

איך בארג אויס בעטען אויף זומער=וואוינונגען.

מזל טוב

תינשען מ"ר אגנוער ג' פעריואלטונגס־מיטגליד

ה' חיים ווישינסקי און פרוי

צו דער התונה פון זייער מאכטער

פרל. אסתר רבקה

מיט ה' יוסף מאיר ליטווין

און איהר זאלט דערלעבען פון זיי פיל נחת

די פערוואלטונג פון „גמילת חסדים" אין לאדז.

בעקאנטמאכונג.

ווער עס וויל האבען אנ'ענג=יו"ט און עסען די פרימסטע דינגע

מצות

און דאס בעסטע ריבעכץ

וואס עס ווערט געבאקען אונטער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט קען בעקומען אין הורט און דעטייל ביי דער בעסטער פירמע

כ. רוביו, פיעטריקאווער 166

טעל. 34=57.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

אייגענע פראצאווניע פון זעטמליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וקלאדקים אויף פלאטפוסען, קנאכליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו.

עמפפאנגט פון 5—7 אין אווענד.

אנ'ענג פסח

וועלען האבען אלע, וועלכע וועלען קויפען נור די

מצות

פון דער ערשטער לאדזער כשר'ער

מאשין=מצות=בעקעריי

וועלכע ווערט אנגעפיהרט פון די בעקאנטע לאדזער פאמענער

א. פ.: „זלאטא גורא"

ע. זעליגמאן און קאמפ., אל. קאשטשושקי 11 №

די מצות ווערען געבאקען פון בעסטען סארט מעהל אונטער א שטרענגער היגיענישער און פאכמענישער אויפזיכט, וועלכע זענען פון טעגליך בעקאנט דעם געעהרטען פובליקום מיט זייער גוטען געשמאק.

די בעקעריי געפינט זיך אונטער דער השגחה

פון יאנאווער רב הרב וואפנער דפה.

יעדער קויפער קען בעזוכען די בעקעריי.

מיר בעזיצען א פערקויפס־שטעל: פיעטריקאווער 108 אין געוועלב

בעקאנטמאכונג

די ב. וואוסטע און לאנג=עקזיסטירענדע פירמע

J. FUTERMAN

Łódź, Piotrkowska 54, tel. 6-54

מאכט בעקאנט, דאס זי בעזיצט און עמפפעהלט דער געעהרטער קונדשאפט צו די פארשטעהענדע פייערטאגע א זעהר רייכען אויסוואהל פון די מאדערנסטע אינלענדישע און אויסלענדישע

דיוואנעס, גארדינען, מעבעל=שטאפען, באדניקעס, דעקען, צעראטען, פארטיערען, נארזשוטעס, לינאלעאומס

אלעס צו קאנקורענץ־פרייזען און רעעלע בעהאנדלונג.

בעמערקונג: פערטרעטונג פון די בעסטע

54 — ביעלסקער האנד=דיוואנעס. — 54

הורט! דעטייל!

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען.

פעטריקאווער 10, טעל. 31-86

נעהמט אן פון 8—9½ פריה און פון 4½—6½

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג־אקושער

זגערזשער 11.

טעל 34-72

נעהמט אן פון 6—8 אווענד

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערן־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקהייטען

קאנסטאנטינער 9, טעל. 81=27.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעהמט אויך אן אין לעמשאכיע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

עס איז געפונען געווארען

א דאמען = בייטעל

מיט פערשידענע זאכען.

אפצונעמען געגען סימנים און אנאנס־קאסטען אין אדמיניסטראציע פון נייעם פאלקסבלאט.

Dr. DONCHIN

מאניושקי 1, טעלעפאן 9-97

ספעציאל־ארצט פאר אינערע־קראנקהייטען

נעמט אן מעגליך פון 10—1 מיטאג און 4—7 נ.מ.

זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג.

וויכטיג

פאר מצה־בעקערס!

ברזשאזאווע האליץ

(טרוקענעס)

פאנסקא 17. 1099

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 25-82

[illegible]

יאָרג. 10 אַפּריל 1929

„נייער פאָלקסבלאַט"

יאָרג. 10 אַפּריל 1929

אָפּקלאַנגען פון מאַרשאַל פּילסודסקי'ס אַרטיקעל

דער אינהאַלט און טאָן פונ'ם אַרטיקעל, וועלכען מאַרשאַל פּילסודסקי האָט פאַרעפענטליכט אין די זונטאָגדיגע סאַנאַציע־אָרגאַנען, הערען נאָך ווייטער נישט אויף צו באַשעפטיגען די פּאָליטישע ספערען אין לאַנד.

בעזונדערס האָט מען געוואַרט דערויף, וואָס וועלען אויף די אויספיהרונגען פון מאַרשאַל פּילסודסקי ענטפערען די אָפּאָזיציאָנעלע גרופּען דורך זייערע פּרעסע־אָרגאַנען.

דער אָרגאַן פון פּ. פּ. ס. „ראָבאָטניק" האָט וועגען דעם סעניק ערשט נעכטען אָפּגעדרוקט אַ נאָטיץ און אַ קורצען אַרטיקעל, אין וועלכען מאַרשאַל פּילסודסקי'ס אויספיהרונגען ווערען נישט אָפּגעשאַצט, נאָר גאַנץ לייכט קאָמענטירט.

אין דער רעדאַקציע־נאָטיץ זאָגט דער „ראָבאָטניק": מיר האָבען נישט ברעה אָפּצודרוקען דעם אינהאַלט פון דעם אַרטיקעל, וועלכער דער קריגס־מיניסטער האָט פאַרעפענטליכט אין די אָרגאַנען, וועלכע זענען אָפּהענגיג פון דער נאָך־מאַי־רעגירונג. דאָס פאַרגעניגען צו דרוקען „זאַפּטיגע אויסדרוקען" לאָזען מיר איבער די זשורנאַליסטען — קנעכט".

מיר ווילען אויך נישט פּאָלעמיזירען מיט די בעזונדערע פעסטשטעלונגען פון אַרטיקעל. אַלע דראָהונגען, נעהמען מיר צו קענטניש, צווישען זיי — אויך דעם אָנזאָג פון אַן אַטענטאַט אויפ'ן מלוכה־טריבונאַל אין פאַל, ווען מאַרשאַל פּילסודסקי זאָל אויפסניי ווערען פּרעזעס פון מיניסטאָרען־ראַט.

מיר קענען נאָר פאַרזיכערען, אַז די פּ.פּ.ס. וועט זיך נישט אָפּשרעקען פאַר קיין שום דראָהונגען.

מ'דאַרף דאָבער בעמערקען, אַז מאַרשאַל פּילסודסקי איז געווען דער, וועלכער האָט זיך אַקעגענגעשטעלט, אַז דעם סיים זאָלען צוגעשטעלט ווערען די בודזשעט־איבערשרייטונגען.

מיר ווילען ענדליך אָפען זאָגען נאָך איינס: דער מאַרשאַל פּילסודסקי, זעהט אויס האָט נישט אין זיין אומגעבונג קיין איין מענש מיט ציווילען מוט און מיט אמת־אויפריכטיגען צוגעבונדענקייט. די מענשען פון דער „אומגעבונג" וועט די געשיכטע נישט מוחל זיין.

די ענטשיידונג פון דעם ווייטערדיגען פאַרלויף פון די געשעהענישען געהער נישט צו אונז. די מענשען, וועלכע רעגירען טראָגען די גאַנצע פאַראַנטוואָרטליכקייט.

אין דעם אַרטיקעל פון דעפּ. ניעדזשאַלקאָווסקי שרייבט דער „ראָבאָטניק", אַז די פּ. פּ. ס. האָט בפירוש אויסגעמיטען די ענטשיידענע שלאַכט אין סיים, האַלטענדיג, אַז דאָס לאַנד קען נישט פאַרטראָגען קיין שטאַרקע אויפטרייסלונגען. היינט בעגריסען די סאַנאַציע־קרייזען דעם אָנזאָג פון מאַרשאַל פּילסודסקי אויף אַן ענטשיידענע שלאַכט די פּ.פּ.ס. האַלט ווייטער, אַז יעדער אַטענטאַט, צי געגען סיים, צי געגען מלוכה־טריבונאַל, ווי אויך דער אינהאַלט פון מאַרשאַל פּילסודסקי'ס אַרטיקעל — איז די טראַגעדיע פון פּוילען. פּוילען קען זיך נישט ערלויבען אויף עקספּערימענטען נישט פון ווירטשאַפטליכען שטאַנדפּונקט און אויך נישט פון אינטערנאַציאָנאַלען.

דער „שליסעל פון דער סיטואַציע" — שרייבט דער „ראָבאָטניק" — געפינט זיך אין די הענד פון מלוכה־פּרעזידענט, וועלכער טראָגט די פאַראַנטוואָרטליכקייט אַקעגען לאַנד, אַקעגען דער קאָנסטיטוציע און געגען דער געשיכטע.

די ענדעקעס ווידער האָבען אויף זייער הויפּט־ראַט אָפּגעפּערטיגט דעם אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי מיט פאָלגענדער רעזאָלוציע:

דער הויפּט־ראַט שטעלט פעסט, אַז די אויספיהרונגען פון מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכע זענען געשריבען געוואָרען, ווי ס'לויטעט די איבערשריפט, דורך אַ קראַנקען מענש, פאַרלאַנגט נישט קיין ענטפער נישט בנוגע דעם פאָרם און נישט בנוגע דעם אינהאַלט.

דער הויפּט־ראַט שטעלט אָבער פעסט, אַז די רעגירונג טראָגט פאַר דעם אַרטיקעל די פאַראַנטוואָרטליכקייט און ברענגט שאָדען די אינטערעסען און פּרעסטיזש פון דער מלוכה.

אַ חוץ דעם שטעלט זיך די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" אָפּ אויף דעם, אַז דער אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז אַ פּועל יוצא פון דעם סיים־בעשלוס צו שטעלען דעם פינאַנץ־מיניסטער טשעכאָוויטש פאַר'ן מלוכה־טריבונאַל. די צייטונג וואַרפט אָפּ די קאָנצעפּציע, אַז די אָפּאָזיציע האָט געקענט אָנשטאָט דעם אָפּוואַרפען בעסער דעם בודזשעט און אַזוי אַרום וואָלט די רעגירונג געצוואונגען געוואָרען צו פּאַרלאַמענטאַרישע פאַראַנטוואָרטליכקייט און די צייטונג שרייבט:

„זאָלען מיר אָננעהמען, אַז דער סיים וואַרפט אָפּ דעם בודזשעט און דריקט אַזוי אַרום אויס אומצוטרוי דער רעגירונג, וואָס וואָלט ווייטער געווען? לויט דעם אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי וואָלט "די זאָרג געפאַלען אויפ'ן קאָפּ פון מלוכה־פּרעזידענט". די רעגירונג וואָלט דימיסיאָנירט. עס וואָלט געשאַפען געוואָרען אַ נייע רעגירונג אונטער דער אָנפיהרונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי און ווייטער? אָדער אַ נייער אומצוטרוי־וואָטום אָדער דער סיים וואָלט זיך צופרידענגעשטעלט מיט די פאַקטען. אין איינעם אָדער אין צווייטען פאַל וואָלט נישט אויפגעקלערט געוואָרען די פראַגע פון די איבערגעשריטענע 563 מיליאָן.

ס'איז געשעהען, אַז דער סיים האָט אַליין נישט געוואָלט זיין דער ריכטער און האָט דאָס אַרויסטראָגען דעם אורטייל איבערגעגעבען דעם מאַיעסטאַט פון רעכט, וועלכער ס'דאַרף זיין דער מלוכה־טריבונאַל, און וואָס עס זאָל איצט נישט געשעהען איז דער סיים־בעשלוס אַ היסטאָרישער און פאַר דער טובה פון לאַנד".

דער קראָקעווער „קוריער אילוסטראָוואַני" בעשעפטיגט זיך מיט'ן אויפקלערען די נישט גאַנץ קלאָרע שטעלען פון מאַרשאַל פּילסודסקי'ס אַרטיקעל. קודם־כל שטעלט די צייטונג די פראַגע, פאַרוואָס דער מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אַזוי פיל זיך צושרייבען וועגען זיין קראַנקהייט, וועלכע ער איז אַרורכגעגאַנגען אין די לעצטע וואָכען.

דער ענטפער איז פאָלגענדער: דער מאַרשאַל פּילסודסקי איז שטאַרק פאַרביטערט צוליב דער לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפען אויפ'ן געביט פון דער רעגירונג און סיים פון מאָמענט, וואָס איז ענטשטאַנען די פראַגע וועגען מיניסטער טשעכאָוויטש. ער האַלט, אַז די טאַקטיק פון דער רעגירונג בנוגע דעם סיים איז געווען אַ צו שוואַכע און האָט שאָדען געבראַכט דעם פּרעסטיזש, דעריבער וויל דער מאַרשאַל, ווי אַמבולט'סטען בעטאָנען, אַז אַלץ, וואָס איז דער הינזיכט געשעהען, איז געשעהען אין דער צייט פון זיין קראַנקהייט, ווען ער איז נישט געווען אַקטיוו אין דער רעגירונג.

די צווייטע פראַגע איז, וואָס פאַר אַ קורס בנוגע דעם סיים וועט אָננעהמען די רעגירונג, וואָס וועט איצט געשאַפען ווערען. אויף דעם איז דער ענטפער, אַז די נייע רעגירונג וועט פאַרשאַרפען די בעציהונגען צום סיים. דער נייער קורס וועט געהען אויף דער ליניע פון די „פּולקאָווניקעס".

און איצט — אַ ווייטערע פראַגע. ווער וועט שטעהען אין דער שפּיץ פון נייעם קאַבינעט? אַלס אַן אויסגאַנגס־פּונקט פון דער פראַגע נעהמט מען דעם אָפּזאַץ פון מאַרשאַל פּילסודסקי'ס אַרטיקעל וועגען דעם, אַז ער ווינשט זיך צו ווערען פּרעמיער־מיניסטער. אַנדערע האַלטען ווידער, אַז מאַרשאַל פּילסודסקי וועט פריהער נישט ווערען פּרעמיער ביז דער ענין טשעכאָוויטש וועט נישט אינגאַנצען ליקווידירט ווערען, ווייל אַנדערש וואָלט דער מאַרשאַל געמוזט אויספיהרען זיין צוזאָג נישט צו דערלאָזען, אַז דער מלוכה־טריבונאַל זאָל זיך צונויפקומען. דער סאַמע ערנסטער קאַנדידאַט אויפ'ן אַמט פון פּרעמיער איז דער איצטיגער בילדונגס־מיניסטער ד"ר שווישאַלסקי, וואָס די אָפּאָזיציע וועט טון, איז דערווייל נישט בעוואוסט, יעדענפאַלס איז שוין זיכער, אַז קיין געוואַלד־אַרויסטרעטונגען וועלען זיי נישט אָננעהמען.

מיט אַ גרויסען אַרטיקעל וועגען דעם אַרטיקעל פון מאַרשאַל פּילסודסקי איז אַרויסגעטרעטען דער סאַנאַציע־אָרגאַן „גלאָס פּראַוודי".

די דאָזיגע צייטונג שרייבט, אַז דער מאַרשאַל פּילסודסקי האָט אַלץ געגלויבט, אַז ס'וועט זיין מעגליך מיטצואַרבייטען מיט'ן סיים, דער סיים האָט זיך אָבער פאַרוואַנדעלט אין אַ צענטער פון פּאָליטישער זאַראַזע און האָט געשטויסען די מלוכה אין אָפּגרונד.

דאָס האָט מען שוין נישט געקענט איבערטראָגען, יעדע נערוולדער האָט אַ גרעניץ און מ'טאָר מיט איהר נישט מיסברויכען. דאָס שפּיל, וואָס דער סיים האָט אָנגעהויבען מיט דעם מיניסטער טשעכאָוויטש איז געווען אַ שטערבליכע זינד. די בעוואוסטלאָזע „סובערענען" האָבען אָנגעהויבען אַ בייזוויליגען קאַמף מיט דער רעגירונג צום שאָדען פון דער מלוכה. דער מאַרשאַל פּילסודסקי האָט פאַר זיך געזעהען נאָר אַ צוזאַמענגלויף פון שאָדען־מאַכערס. בנוגע דעם דאָזיגען צוזאַמענגלויף איז דעם מאַרשאַל געבליבען נאָר דער קאַנטשיק. דראָהענדיג און שמייכלענדיג, שמייכעלט נאָך דער מאַרשאַל, אָבער דאָס איז שוין נישט קיין שמייכעל פון מוחל זיין. ס'האָט זיך אָנגעהויבען דער קאַמף וועגען דער פּוילישער נשמה און וועגען זין פון דער מלוכה־עקזיסטענץ. דער דאָזיגער קאַמף מוז דערפיהרט ווערען ביז צום סוף.

ענגלאַנד און אַזיען

דער קריזיס אין איראַק

(קאָרעספּאָנדענט פון ,ירושלים)

איראַק (אַרם־נהרים־מעסאָפּאָטאַמיע) איז געווען דאָס ערשטע טערקישע געביט, וואָס איז אין וועלט־קריג בעזעצט געוואָרען דורך די ענגלענדער. דעם 30־טען אָקטאָבער 1914 האָט דער ענגלישער פאָרשטעהער אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל געפאָדערט פון דער טערקישער רעגירונג זיינע פּאַפּירען, און דעם 7־טען נאָוועמבער 1914 איז שוין אַ קליינער ענגלישער פלאָט געוועזען אין פּערסישען גאָלף אויפ'ן וועג צו בצרה, דעם הויפּט־פּאָרט פון איראַק!

די געשיכטע פון די ענגלישע שטרעבונגען אין איראַק זענען אַזוי אַלט ווי די געשיכטע פון ענגלישען דורכדרינגען קיין אינדיען. נאָך איידער עס איז געגרינדעט געוואָרען די בעריהמטע „מזרח־אינדישע געזעלשאַפט" (אינ'ם יאָהר 1600), האָבען שוין ענגלישע שיפער און סוחרים אָפט בעזוכט איראַק.

די ערשטע ענגלישע אַגענטור אין בצרה איז געגרינדעט געוואָרען אין יאָהר 1639. וואָס מעהר ענגלאַנד האָט בעפעסטיגט איהר השפּעה אין אינדיען, אַלץ וויכטיגער און דרינגענדער איז געוואָרען איהר אינטערעס צו איראַק. ווען עס איז געעפענט געוואָרען דער סועץ־קאַנאַל און דייטשלאַנד האָט זיך אָנגעהויבען דערנעהנטערען דורך איראַק צום פּערסישען גאָלף, איז קלאָר געוואָרען פאַר יעדען פּאָליטיקער, אַז ענגלאַנד וועט נישט רוהען ביז זי וועט נישט ענדגילטיג איינגעהמען דאָס לאַנד. דער געווין פון איראַק איז איינער פון די וויכטיגסטע געווינסען, וואָס ענגלאַנד האָט אויסגעשפּילט אין וועלט־קריג.

די ערשטע וויכטיגקייט פון איראַק פאַר ענגלאַנד איז דער וועג צום פּערסישען גאָלף. ווען נאָך געבויט ווערען די באַהן פון חיפה קיין באַגדאַד און פון דאָרט ביז בצרה, וועט דאָס שאַפען אַ „קפיצת הדרך" פאַר ענגלאַנד קיין אינדיע. די צווייטע וויכטיגקייט איז דער פאַקט, וואָס עס ווערט בעהערשט דורך איראַק, אַ גלענצענדע סטראַטעגישע פּאָזיציע. מאַסול איז דער וויכטיגסטער סטראַטעגישער פּונקט אין יענעם טייל אזיע: דאָס איז פון דער נאַטור אויס בעפעסטיגטער שיידע־וועג וואָס פיהרט קיין טערקיי, קאַספּישען ים און פּערסיע. אומדירעקט דינט ער אַלס שטיצפּונקט פאַר דער ענגלישער השפּעה אויפ'ן אַראַבישען האַלבאינזעל. אָבער דאָס אַלץ איז כאין וכאפס געגען דעם גרויסען נוצען וואָס ענגלאַנד האָט און וועט נאָך האָבען פון איראַק גופא, וועלכע רעכענט זיך מיט רעכט, פון אוראַלטע צייטען אָן, פאַר איינעם פון די פרוכטבאַרסטע לענדער פון דער וועלט. און צו ענגלאַנד'ס גליק איז דאָס רייכע לאַנד פוסט און פאַרלאָזען. אין דעם לאַנד, וואָס קען לויט דער מיינונג פון פאַרשידענע סטאַטיסטיקער דערנערען ביז 200,000,000 איינוואוינער, זיצען יעצט נאָר 3,000,000 בעת מיט 2000 יאָהר צוריק האָבען דאָרט געלעבט ביז 50,000,000. דער באָדען פון איראַק איז אויסעראָרדענטליך פרוכטבאַר. דערצו פאַרמאָגט דאָס לאַנד צוויי ריזיגע טייכען: פרת און חדקל. זיי דינען אַלס לייכטער און ביליגער פאַרקעהרס־מיטעל און קענען, דורך אַ קאַנאַלען־סיסטעם בעוואַסערן גרויסע שטחים ערד. איראַק פאַרוואַלטעט פון אַ ציוויליזירט פאָלק, קען ווערען אַ וועלט־ליפעראַנט פון אַלערליי תבואות, בוימוואָל, וואָל, פלאַקס, רייז, צוקער־שטעקענס א.א.וו. איראַק פאַרמאָגט געוואַלדיגע קוואַלען פון אייל, ברענשטאָף (מאַסול־געביט) און פאַרשידענע מעטאַלען. עס איז שוין היינט נישט קיין סוד, אַז די נאַפט־געזעלשאַפטען זענען געווען פון די הייסעסטע אַנהענגער פונ'ם וועלט־קריג, און דערביי זענען די איראַקער נאַפט־קוואַלען געשטאַנען אין מיטעלפּונקט. דאָס איז אַ פעטער ביין, אַרום וועלכען עס רייסען זיך ביז היינט ענגלאַנד, פראַנקרייך, אַמעריקאַ, איטאַליע און טערקיי.

די דריי מיליאָן איראַקער, וואָס כמעט אַ דריטעל פון זיי זענען קורדען, טערקען, פּערסער, אַרמענער, יודען, כירער א. א. האָבען נאָך דער מלחמה געפאָדערט פון ענגלאַנד זעלבסטשטענדיגקייט. די איראַקער אינטעליגענץ איז געשטאַנען פאַר דער מלחמה אין דער שפּיץ פון דער דעצענטראַליסטישער בעוועגונג פון די אַראַבער אין דער טערקישער מלוכה. און די ענגלישע גענעראַלען, וואָס האָבען בעזעצט איראַק, האָבען ווי אַלע גענעראַלען אין דער מלחמה־צייט געגעבען צוזאָגען. נאָך די בלוטיגע אויפשטאַנדען, אין די יאָהרען 1919—1920 און נאָכ'ן „פּלעביסציט" אין אַפּריל 1920 האָט ענגלאַנד בעקומען דעם מאַנדאַט אויף איראַק. אָנשטאָט דעם מיליטערישען פאַרוואַלטער איז געשיקט געוואָרען אַ ציווילער, וועלכער האָט געדאַרפט פיהרען דאָס לאַנד צו זעלבסטשטענדיגקייט. אַ יאָהר שפּעטער — אין יאָהר 1921 — איז דער פירשט פייזול, אַ זוהן פון עקס־קעניג פון העדזשאַס, וועלכען די פראַנצויזען האָבען פאַרטריבען פון דמשק — אויפגענומען געוואָרען אַלס מלך פון איראַק. פאַרשטייט זיך, אַ מלך פון ענגלאַנד'ס גנאָד. עס איז געשאַפען געוואָרען אַ רעגירונג און מיט דער צייט — אין יאָהר 1925 — איז געוועהלט געוואָרען אַ פּאַרלאַמענט. אַחוץ דעם בעשטייט דאָך אָבער אויך אַ מאַנדאַטס־מאַכט—ענגלאַנד—וואָס איהר פאָרשטעהער רעגירט פּאַקטיש מיט'ן לאַנד. האָט מען געמוזט אָנהויבען פיהרען פאַרהאַנדלונגען וועגען די בעציהונגען צווישען די צוויי רעגירונגען אין איין לאַנד", כלומרשט: פיקסירען יעדעס קאָמפּעטענץ דורך אַן אָפּמאַך. דאָס איז נישט לייכט געוואָרען, די איראַקער ווילען פולשטענדיגע פרייהייט. די ווייטזעהענדיגע צווישען זיי, וואָס פאַרשטעהען, אַז אָהן ענגלאַנד'ס הילף וועלען זיי זיך נישט אויפריכטען (דאָס פאָלק פאַרמאָגט נישט די מאַטעריעלע און גייסטיגע כוחות דערצו. אָהן ענגלאַנד'ס הילף וועט זיך דאָס לאַנד נישט קענען פאַרטיידיגען און פאַרשלונגען ווערען פון אַ שכנות'דיגע מלוכה: טערקיי, פּערסיע אָדער נעדזד —וואַהאַביטען־לאַנד), זוכען ענגלאַנדס פריינדשאַפט, עצה און הילף. אָבער רעגירען ווילען זיי אַליין. זיי געפעלען די ענגלישע לופט־שיפען און פּאַנצער־אויטאָמאָבילען — אָבער זיי ווילען נישט, אַז די הויפּט־קאָמאַנדע פון דער איראַקער יבשה און לופט־מאַכט זאָל זיין קאָנצענטרירט אין ענגלישער האַנד; זיי פאָדערען עס זאָל איינגעפיהרט ווערען אַלגעמיינער מיליטער־דינסט, ווי אין אַלע אַנדערע לענדער, נישט ווי די איצטיגע, פרייוויליגע, ד.ה. געדונגענע אַרמעע; זיי זענען געגען בעצאָהלען ענגלאַנד פאַר איהרע קריגס־הוצאות אין איראַק און פאָדערען פאַר'ן לאַנד אָהן געלד די באַהנען, וואָס ענגלאַנד האָט געבויט (די נאַפט־קוואַלען זענען אַ גענוגענדע בעלוינונג!); זיי פאָדערען, אַז דער פּאָרט פון בצרה זאָל געהערען איראַק און נישט — ווי איצט — אַ ספּעציעלער ענגלישער געזעלשאַפט; זיי ווילען נישט אַנערקענען און בעצאָהלען די הוצאות פון בריטישען נציב (25 טויזענד פונט יעהרליך, די העלפט פון די הוצאות פונ'ם נציב), ווייל דאָס איז צו אַ בולט'ער געגענזאָג צו איראַק'ס כלומרשטער זעלבסטשטענדיגקייט; זיי פאָדערען דאָס רעכט פריי צו אונטערהאַנדלען מיט אויסלאַנד און פאַרטרעטען דאָרט די אינטערעסען פון זייערע אונטערטאַנען; זיי ווילען נישט אַנערקענען דאָס רעכט פון ענגלאַנד צו קאָנטראָלירען די איראַקישע פינאַנצען (דער יאָהר־בודזשעט פון איראַק דערגרייכט ביז 5 מיליאָן פונט).

די דאָזיגע פאָדערונגען זענען ענגלאַנד געשטעלט געוואָרען אין אַ קאַטעגאָרישער פאָרם דורך דער מעהרהייטס־פּאַרטיי פון דער רעגירונג, וואָס אונטערשטיצט דעם ענגלישען מאַנדאַט אין איראַק. דאָס איז די פּאַרטיי, וואָס האָט מסכים געווען אָפּצולייגען די פאָדערונג וועגען באַלד פאַרטרעטען אין פעלקערבונד, כדי נישט אייננצורייסען מיט ענגלאַנד. אין משך פון 8 יאָהר האָט די דאָזיגע פּאַרטיי בעקעמפט די אָפּאָזיציע געגען ענגלאַנד, וואָס איז שוואַך אין צאָל אָבער בעשטייט פון אינטעליגענטע און רייכע איראַקער. מיט ציינקריצעניש האָבען זיי געהאַלטען צו ענגלאַנד ביז יאַנואַר ד. י. אָבער דער פאָרשטעהער פון ענגלאַנד האָט נישט געוואָלט איינגעהן אויף קיין שום פשרות און די מעהרהייט פון דער רעגירונגס־פּאַרטיי האָט געצוואונגען די רעגירונג צו דימיסיאָנירען, די בריטישע פאַרוואַלטונג און מיליטער זענען צו טייער, די שטייערן דריקען דאָס פאָלק אין דער צייט וואָס די עקאָנאָמישע לאַגע איז אַ גאָר שווערע. די כלומרשט נאַציאָנאַלע רעגירונג דינט נאָר אַלס צודעק און האָט אין אמת'ן נישט קיין כוח און נישט קיין דעה. ד. ה. די רעגירונג איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר'ן לאַנד אין דער צייט, וואָס די גאַנצע מאַכט ליגט פּאַקטיש אין די הענד פון ענגלישען נציב, און וואָלט לכל הפחות דאָס לאַנד געהאַט מנוחה פון די שכנים! איז אָבער אַ פאַקט, אַז די בעדואינער פון נעדזד בעפאַלען אָהן אויפהער די איראַקישע גרעניצען; די שבטים ביי דער פּערסישער גרעניץ ציהט עס צום פרייען פּערסיע (דאָ שטעקט אויך אַ רעליגיעזע סעקטען־פראַגע) און אין צפון פון איראַק רייסען זיך קורדען, וואָס האָבען בעציהונגען מיט טערקען.

די איראַקער האַלטען, אַז די דאָזיגע אויסערליכע סכנות זענען נישט קיין פּועל יוצא פון דער עקזיסטענץ פון איראַק נאָר פון די בעציהונגען צווישען די שכנות'דיגע מלוכות און ענגלאַנד. דעריבער האַלטען זיי, אַז אויב זיי וועלען זיין פריי ביי די אונטערהאַנדלונגען מיט די שכנים, וועלען זיי לייכטער דורכקומען. מ'דאַרף אויך אָננעהמען, אַז די עקשנות, וואָס די איראַקישע לאָיאַל־ענגלישע פּאַרטיי ווייזט איצט ענטקעגען ענגלאַנד, איז אַן ענין פון גינסטיגער פּאָליטישער קאָנסטעלאַציע: איצט הערשט אַ ויתרוצצו צווישען ענגלאַנד און די איבעריגע גרויסמאַכטען צוליב די נאַפט־פראַגען און אויך אין אַפגאַניסטאַן האָט ענגלאַנד אַ פאַרדרעהטען קאָפּ. אין אַזאַ מאָמענט קאָן מען אויסנעהמען מיט עקשנות. דערווייל זוכט דער מלך פייזול בעלנים אויף מיניסטער־טעקעס און געפינט זיי נישט. אַלע וואַרטען אויפ'ן נייעם נציב פון איראַק — דעם גרויסען בעל־נסיון אין מזרח־סכסוכים, זשילבערט קלייטאָן, דער פריהערדיגער הויפּט־סעקרעטאַר פון דער א"י־רעגירונג.

(קפא"י).

מ. אסף.

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט

10 מיטוואָך | כט | אדר ב׳ תרפ״ט

אַפּריל — זון-אויפגאַנג 4.51, זון-אונטערגאַנג 6 25

רעגיסטראַציע פון „פרעמדע“

היינט רעגיסטרירען זיך אויף קילינסקי גאַס 152 די פרעמדע, ביי וועלכע די פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט דעם אות B.

מאָרגען מיט די פאַמיליען-נעמען אויף G.

ביים רעגיסטרירען דאַרף מען האָבען ביי זיך די פּערזענליכע דאָקומענטען, אַ צייגניש פון אידענטישקייט און צוויי פאָטאָגראַפיעס.

שוועדישער וויצע-קאָנסול ביים וואָיעוואָדע

(—) דער ניי־בעשטימטער שוועדישער וויצע־קאָנסול דער גרויס־אינדוסטריעלער מאַקס קאָהן האָט היינט אָפּגעגעבען אַ נ׳אָפיציעלען בעזוך דעם וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט.

צירקולאַר פון אינערן-מיניסטער וועגען דער בוי-טעטיגקייט

(ב) דער אינערן-מיניסטער האָט צוגעשיקט דעם וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט אַ צירקולאַר וועגען דעם, אַז די שטאָט-ראַטען דאַרפען אָננעהמען די רעגולאַמינס, וועלכע בעצייכנען די טעטיגקייט פון די אויסבוי-קאָמיטעטען. צוליב דעם, וואָס עס פעהלען אַזעלכע רעגולאַמינס ווערען דערלאָזט אַ סך פעהלער אין דער טעטיגקייט פון די אויסבוי-קאָמיטעטען. דער מיניסטער דערמאָנט דערביי אויך דעם מאַגיסטראַט און די בוי-קאָמיטעטען, אַז די הלוואות פון די מלוכה-פאָנדען קענען זיין אויסגענוצט נאָר אויף אויסצוענדיגען די וואוינונגס-הייזער. עס איז נישט דערלאָזבאַר, אַז די הלוואות זאָלען געהן אויף בויען פענסיאָנאַטען, האָטעלען, שולעס, אַמטליכע געביידעס א. ד. גל.

די קאַטעגאָריע פּאַטענטען פאַר אַפּטייק-סקלאַדעס

די לאָדזער פינאַנץ-קאַמער האָט בעקומען אַ צירקולאַר פון פינאַנץ מיניסטעריום, אַז די אינהאַבער פון אַפּטייק-סקלאַדעס קענען אויסקויפען פּאַטענטען פון דער דריטער קאַטעגאָריע, אויב דער אומזאַץ פון סקלאַד האָט אין יאָהר 1927 נישט איבערגעשריטען 30 טויזענד זלאָטיס און אויב אין סקלאַד ווערען נישט פערקויפט קיין אויסלענדישע אַרטיקלען, אַ חוץ די, וועלכע ווערען אין לאַנד נישט אויסגעאַרבייט.

שטיצע פאַר רעזערוויסטען

אין צוזאַמענהאַנג מיט די מיליטער-איבונגען פון די רעזערוויסטען איז צוגעגרייט געוואָרען אַ פעראָרדנונג וועגען אונטערשטיצונג פאַר די רעזערוויסטען אויף דער צייט פון זייערע איבונגען. די אונטערשטיצונגען וועלען זיין אין דער גרויס, ווי די פּאַבעטיאָהריגע, ד. ה. 90 גראָשען אַ טאָג פאַר די, וועלכע האַלטען אויס איין פערזאָן פון דער נאָהענטער פאַמיליע און 1.10, וואָס האַלטען אויס צוויי אָדער מעהר פערזאָן.

די אונטערשטיצונג וועלען די רעזערוויסטען בעקומען פונ׳ם מאָמענט ווען זיי געהען אַרויס פון דער היים אויף איבונגען ביז זיי קומען צוריק.

קאָנטראָל איבער די שאָפער-שולען.

(ב) די שאָפער-שולען געפינען זיך ביז איצט נישט אונטער דער קאָנטראָל פונ׳ם דעפּאַרטאַמענט פון די פאַך-שולען בייט בילדונגס-מיניסטעריום, און די שולען ווערען געפיהרט אָהן אַ פעסטגעשטעלטען פּראָגראַם.

דער דעפּאַרטאַמענט פון די פאַך-שולען האָט דעריבער אויסגעאַרבייט אַ פעראָרדנונג, וועלכע נאָרמירט די אַרבייט אין די שאָפער-שולען.

אַ דייטשע אַרטיסטקע האָט אַ געלד-פאָדערונג צו שייבלערן

(ז) דאָס קרייז־געריכט אין לאָדז האָט די טעג בעהאַנדעלט אַנ׳אינטערעסאַנטען פּראָצעס:

עס האָט געקלאָגט אַ געוויסע לינאַ העפף דעם גרויס־אינדוסטריעלער קאַראָל שייבלער אויף 17,250 דייטשע מאַרק.

ה׳ שייבלער האָט זיך בעקענט מיט פרל. לינאַ העפף, אַנ׳אַרטיסטין פון דייטשען טעאַטער מיט עטליכע יאָהר צוריק אין בערלין.

אַלס עלטערער מענש האָט ה׳ שייבלער בעדאַרפט אין וועג איבער אויסלאַנד יאַ פערזאָן, וועלכע זאָל האָבען די אויפזיכט אויף זיינע בעקוועמליכקייטען. האָט ער פאַרגעלעגט דעם פרל. לינאַ העפף זי זאָל איהם בעגלייטען אַלס סעקרעטאַרקע.

אויף דעם פערלאַנג פון ה׳ שייבלער האָט העפף זיך איינגעשאַפען פּראַכטפולע טואַלעטען, גערונגען אַ לוקסוס־וואוינונג אין בערלין, זיך איינגעאָרדענט אַזוי ווי עס ענטשפּרעכט דעם ה׳ קאַראָל שייבלער. דאָס אַלץ האָט העפף געקויפט אויף קרעדיט אויף דער רעכנונג פון דעם בעגלייטער און שעף, ה׳ שייבלער.

פלוצים איז אין איין שענעם טאָג ה׳ שייבלער ערגעץ אַוועקגעקומען, און מען האָט איהם מעהר נישט געזעהען, די קרעדיטאָרען זענען צוגעטרעטען מיט פאָדערונגען אָפּצוצאָהלען די חובות. פרל. העפף האָט פערקויפט איהרע פוטערס, טואַלעטען און ווערט־זאַכען. די אַלגעמיינע סומע היזקות, וועל־כע זי האָט דערביי געליט׳ן, בעטרעפט 17,500 רייטש מאַרק. דאָס געלד פאָדערט העפף איצט פון שייבלערן.

צוליב דעם, וואָס די אָנקלאַגע איז אַריינגעפאַלען נישט אין דער אינסטאַנץ און וועלכער זי האָט געדאַרפט אַריינפאַלען, האָט דאָס קרייז־געריכט דעם פּראָצעס אָפּגעלעגט.

פרל. העפף וועט מוזען זיך ווענדען אין אַנ־אַנדערען געריכט, דערביי ווערט זי אָבער גאָרנישט אָן, ווייל פון געריכטס־קאָסטען אַלס אונפערמעגליכע איז זי בעפרייט.

—=:§:=—

דער חתן איז ענטלאָפען צומאָרגענס נאָך דער חופּה

(—) וואוינט אין לאָדז אויף גלובנא גאַס אַ יוד אַ בערשטענבינדער, דאָס הייסט אַ בערשטען־בינדער איז ער אַמאָל געווען, דערנאָך האָט ער אָנ־געהויבען צו פעדלען מיט בערשטען און צום סוף האָט איהם דער איבערשטער געהאָלפען, אַז ער האָט זיך גערונגען אַ געוועלב און טאַקע פון בערש־טען און האָט זיך אָנגעהויבען צו פיהרען מעשה גביר.

זיין נאָמען איז נישט וויכטיג, ווייל יעדער־איינציגער קען דעם יוד מיט דער בלאָנדער באָרד, וועלכער האָט אויסגעמאַכט אַלע לאָדזער הויפען און מיט דעם ספּעציפישען זינגענדיגען טאָן האָט דערלאַנגט זיין סחורה: „בערשטען, בערשטען“. און אַז דעם יורען האָט אָנגעהויבען גוט צו געהן, האָט ער אָנגעהויבען צו טראַכטען וועגען אַ שידוך פאַר זיין זוהן און טאַקע וועגען אַ לייטישען שידוך, נישט וועגען קיין געלד האָט זיך געהאַנדעלט, נאָר וועגען איינקויפען זיך אין יחוס.

לאַנג האָט מען דעם בערשטען־סוחר גערערט שידוכים פאַר זיין זוהן און ענדליך איז געקומען דאָס ריכטיגע דעם בערשטען־סוחר׳ס זוהן האָט תנאים געשריבען מיט אַ טאָכטער פון אַ רב פון שטעטעל ר. און וואָס דאַרף מען שוין בעסער? אַ שטיקעל גביר, אַנ׳אייגען געשעפט און אַ מחותן אַ רב.

דאָס וואָהנדעל וועהט אויס און נישט אַזוי צו־פרידען געווען פון דעם דאָזיגען שידוך, הגם אויסער יחוס, האָט דער רב צוגעגעבען אויך עטליכע הונ־דערט דאָלאַר נדן, דער חתן האָט גערערהט מיט דער נאָז, אָבער ער האָט נישט געהאַט די חוצפּה זיך אַקעגענצושטעלען דעם טאַטען. פּאָריגע וואָך איז בעשטימט געוואָרען ד יחתונה אין שטעטעל ר. צו דער חתונה זענען זיך צוגעפאָהרען רבנים און רביים פון ד יאַרומיגע שטעטלעך. אַלס מסדר קידושין איז בעשטימט געוואָרען דער רב פון ק. און מען האָט זיך געגרייט צ פראַוען אַ שמחה כרבאי.

האָט דער חתן פּערטראַכט עפּעס אַ קונץ און איז לכתחילה געפאָהרען צו דער חתונה מיט עפּעס אַ כוונה. קודם־כל איז ער געפאָהרען צו דער חתונה אין אַלטע פאַלטאָ און אַלטע זשופּיצע. פאַלד ווי ער איז געקומען קיין ר. האָבען איהם די מחותנים געפרעגט פאַרוואָס דאָס איז אַזוי, אָבער

דער חתן האָט גאָרנישט געענטפערט און זיך נאָך געפיהלט בעליידיגט פון דער פראַגע.

בקיצור, די חתונה איז פאָרגעקומען און דער עולם האָט זיך משמח געווען פון אינרערפריה. מיט אַמאָל האָט מען זיך אומגעקוקט און דער חתן איז נישטאָ, ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דער חתן, דאָס בערשטען־בינדעריל, איז צומאָרגענס נאָך דער חופּה ענטלאָפען פון שטעטעל און געפאָהרען קיין לאָדז.

מ׳קען זיך פאָרשטעלען די בהלה וואָס איז געוואָרען אין די חופּה פון דער כלה און מחותנים, באַלד זענען עטליכע שלוחים געפאָהרען קיין לאָדז און מ׳האָט דעם בעל־דבר גערופען צום פּאָביאַניצער רב. דער חתן איז טאַקע געקומען און האָט גע־מענהט, אַז ער פערלאַנגט אַ גט, ווען דער פּאָביאַ־ניצער רב איז צ וואיהם צוגעשטאַנען, אַז ער זאָל זאָגען וואָס, האָט דער חתן־בחור אַלס תירוץ אָנגעגעבען עפּעס אַ בלבול אויף דער כלה. מיט וואָס ד ימעשה זעט זיך ענדיגען איז נאָך נישט בעקאַנט, רערווייל קאָכט מיט דער געשיכטע אין שייבלערס ראַיאָן.

אַ שיכּור האָט אָפּגענאַרט אַ פּאָליציאַנט

(ב) מיט אַ צייט צוריק איז אין 3־טען קאָ־מיסאַריאַט געבראַכט געוואָרן אַ פערשוין אין אַזא שיכּור׳ן צושטאַנד, אַז מען האָט פון איהם בשום אופן נישט געקענט דערגעהן, ווער ער איז, קיין פערזענליכע דאָקומענטען האָט דער שיכּור׳ער ביי זיך אויך נישט געהאַט, אַזוי אַז מען האָט איהם געלאָזען אין אַרעסט, ביז אויסשלאָפען און אויס־ניכטערען.

ביינאַכט האָט זיך דער שיכּור׳ער פערשוין אויפ־געכאַפּט און געבעטן דעם ריזשורי־ענדרען פּאָלי־ציאַנט זשעלינסקי ער זאָל איהם אָפּפיהרען אין אַ געוויסער אוביקאַציע, וועלכע האָט זיך געפונען אויפ׳ן הויף. זשעלינסקי האָט זיך בעלליידיגט און געהייסען דעם שיכּור׳ען אַליין געהען, ער זאָל אָבער באַלד צוריקקומען. דער אַרעסטירטער איז אַרויס און מעהר האָט מען איהם נישט געזעהען.

דער פּאָליציאַנט זשעלינסקי איז נעכטען גע־שטאַנען פאַר׳ן געריכט. דאָס געריכט האָט איהם פער׳משפט אויף 7 טעג אַרעסט און אָפּלייגען די שטראָף אויף 3 יאָהר.

אַרעסטירט אַ רויבער

אין וואַלד צווישען טאָמאַשאָוו און ספּאַלע איז אויף דעם אַהיימגעהענדיגען, גוסטאַוו קעמפּאַ, אָנגע־פאַלען אַ בעוואָפענטער באַנדיט און מיט אַנ׳אויס־געשריי: „שטעה, איך בין אַ געהיים־אַגענט“. גע־צווינגען קעמפּאַן אָפּצוגעבען איהם דאָס גאַנצע ביסעל מזומן, אין מאָמענט אָבער, ווען דער באַנ־דיט האָט שוין געוואָלט געה זיין וועגס, זענען אָנגע־קומען זאַרבייטער פון טאָמאַשעווער זיידען־פאַבריק און זיי האָבען דעם באַנדיט פערהאַלטען און איבערגעגעבען פּאָליציי.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס איז אַ געוויסער מיכאַל ריבינסקי פון טאָמאַשאָוו.

4 מאַשטען – 6000 פּלעצער.

CYRK Empire-Medrano HAGENBECK

דאָמבראָווסקי פּיאַץ.

היינט, מיטוואָך – 2 פאָרשטעלונגען:

4 אַ זייגער נאָכמ. און 8.15 אָוונד.

נאָכמיטאָג צאָהלען קינדער ביז 12 יאָהר – 1 זל. אויף אַלע פּלעצער.

5614

„זעונאַניעס“ פון פּרייזע פּראָפעסיעס

(ב) די שטייער־אַמטען פיהרען איין אַ נייע פּראָצעדור ביים אָנגעבען „זעונאַניעס“ פון די שטייער־צאָהלער פון פּרייזע פאַכען לויט דער פּראָצעדור וועלען אַדוואָקאַטען, אינזשיניערען, דאָקטוירים א. ד. גל. זיך פּערזענליך דאַרפען מעלדען אין די פינאַנץ־אַמטען און עס וועט פּראָטאָקאָלירט ווערען ד יערקלערונגען וועגען זייערע איינקונפטען, פּערדינסטען.

אַ שרפה אין אַ פאָלקס-שולע

נעכטען פאַרטאָג האָט פלוצים אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דעם בנין פון דער פאָלקס־שולע אויפ׳ן נאָמען פון סטאַניסלאַוו קאָנאַרסקי אויף קאָנסטאַנטינער 27.

די שרפה איז ענטשטאַנען אין איינעם פון די קלאַסען, פון אַנ׳אויפריים אין אַן אָנגעהייצטען אויוען.

די אַרויסגערופענע פייערלעשער האָבען אָנ־געהויבען אַנ׳ענערגישע לעשונגס־אַקציע, וועלכע האָט געדויערט עטליכע שעה, עס זענען דערביי צו־האַקט געוואָרען די סופיטען און פּאָדלאָגעס אין דער גרעסטער טייל קלאַסען.

צוליב דער שרפה זענען די למודים אין דער שולע דערווייל איבערגעריסען געוואָרען.

אַ פאַר-מלחמה׳דיגער חוב פאַר ברוק-אַרביים

(ז) אין 1913 האָט דער לאָדזער מאַגיסטראַט געשלאָסען אַנ׳אָפּמאַך מיט די ברוקער־אונטערנעה־מער אברהם ריטערבאַנד און יצחק שעפּס וועגען אויסברוקירען די וואָלטשאַנסקא, ווידזעווסקא און וויסקאַרניאַ גאַסען. די אונטערנעהמער האָבען די אַרבייט אויסגעפיהרט, נאָר נישט בעקומען בעצאָהלט זיי זענען געבליבען נאָך ביים האַנר־געלר, וועלכען זיי האָבען בעקומען ביים אָנהויב פון די אַרבייטען.

די אונטערנעהמער האָבען געמאָהנט 37,939 רובל. דאָס געריכט האָט צוגעמשפּט די מאַהנער לויט דער וואַלאָריזאַציע, 131,262 זלאָטעס און פּראָצענטען און געריכטס־קאָסטען 4,850 זלאָטעס.

אָפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(ב) מ. עפּשטיין (פּיעטריקאָווער 225), מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95), מ. ראָזענבלום (צעגעלניאַנאַ 12), גאָרפיין (וויסאָדניאַ 54), י. קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15).

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאָמפּאַניעץ.

אַנשעל שאָר׳ס אַמעריקאַנער יודיש טעאַטער.

קומט בעגריסען אונזער גרויסען גאַסט די בעריהמטע אַמעריק. קינסטלערין

דאַראַ ווייסמאַן

פרייטאָג, דעם 12-טען, שבת, ד. 13-טען, 9 אָוונד 2 פאָרשטעלונגען פאַר 1 בילעט

דאַראַ ווייסמאַן וועט אויפטרעטען צום ערשטען מאָל אַלס „סאָפיע“ אין

1) די נאַכט=פייגעלעך לעבענסבילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ, רעזשי: א. שאָר.

1) אַ מתנה פון דאַראַ ווייסמאַן. נאָך דער פּיעסע נאַכט-פייגעלעך וועט דאַראַ ווייסמאַן שפּילען צום 1. מאָל אַלס „די שיכּור׳טע“ טראַגי-קאָמעדיע אין 1 אַקט ספּעציעל פאַר דאַראַ ווייסמאַן און אַנשעל שאָר.

שבת, 4 נאָכמיטאָג, מאָנטאָג, דעם 15-טען, 9 אין אָוונד צו פּאָפּולערע פּרייזען

די שלאָג אין גן=עדן אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.

זונטאָג, דעם 14-טען, 9 אָוונד– דאַראַ ווייסמאַן אין איהר שלאָגער

ווייב און געליבטע

די הכנסה געהט לטובת דער נאַכט=פּאָגאָטאָוויע ביים „לינת הצדק“.

ס׳נעמט אָנטייל (לויט א. ב.) פּ ר ו י ע ן: בעזמאַן, באָריסאָווא, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פאָדערמאַן, קאַרעני, קאָמפּאַניעץ. מ ע נ ע ר: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאָסקאָוו, נייהויז, פּאַלאַנסקי, ישראל קאָמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

אַדמינ.: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאַן. בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע.

אַנאָנס! פרייטאָג, ד.19. אַפּריל — געהט דאַראַ ווייסמאַנס לעצטע פּרעמיערע פאַר איהר אָפּרייזע קיין אַמעריקאַ

דער יודישער מיידעל

גרעסטע אַמעריק. אָפּער. מיט 28 נומ׳ געזאַנג

קורס-פון דאָלאַר

(—) עהערנעכטן אין אָוונד איז פון וואַרשאַ אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז די טענדענץ אויפ'ן דאָלאַר איז געוואָרען שטאַרקער. באַלד האָט מען אין לאָדז אָנגעהויבן צו זוכען דאָלאַרען און דער קורס פאַר זיי איז געשטיגען ביז 8.98 און שפּעט אין אָוונד אַפילו ביז 9.

נעכטען אינדערפריה איז די טענדענץ געוואָרען אַ ביסעל שוואַכער, ווייל די „באַנק פּאָלסקי" האָט תיכף אינטערווענירט און האָט געדעקט יעדען געברויך פון דאָלאַר אין טשעקען, אַזוי, אַז דער קורס פון דאָלאַר איז נאָכ'ן בייטאָג געווען פון 8.94 ביז 8.96. נאָכדעם ווי דער „באַנק-פּאָלסקי" האָט זיך געשלאָסען איז דער קורס אויף דער „שוואַרצער" בערזע געוואָרען שטאַרקער און האָט זיך אָפּגעשטעלט ביי 8.99—900, אין אָוונד האָט מען אַפילו געפּיהלט אַ מאַנגעל אין דאָלאַרען.

מאַגיסטראַט ערלויבט נישט צו העכערן דעם שחיטה-פּרייז

(מ) צום וויצע-פּרעזידענט ראַפּאַלסקי האָט זיך נעכטען געווענדעט אַ דעלעגאַציע פון די שעכטער-אָרגאַניזאַציעס וועגען העכערן דעם פּרייז פאַר דער שחיטה אין שטעטישען שעכט-הויז.

די דעלעגאַציע האָט זיך געוואָלט דערוויסען צי דאָס העכערן דעם פּרייז פאַר דער שחיטה שטעהט נישט אין ווידערשפּרוך מיט דער קאָנצעסיע און אָנגעוויזען דערויף, אַז די העכערונג מאַכט אויס 2 פּראָצענט אויפ'ן פּרייז פון פלייש.

ה' ראַפּאַלסקי האָט געענטפערט, אַז די פראַגע איז איבערגעגאַנגען אין דער יורידישער אָפּטיילונג, און אויפ'ן גרונד פון דער מיינונג פון דער אָפּטיילונג וועט דער מאַגיסטראַט אָננעהמען ענטשפּרעכענדע שריט.

אינדוסטרי-אונטערנעהמונגען

מוזען ענטשפּרעכען די פאַרשריפטען

(מ) דער אינדוסטרי-אַמט פון דער ערשטער אינסטאַנץ מאַכט בעקאַנט, אַז קיין שום אינדוסטרי-אונטערנעהמונג טאָר נישט אָנהויבען קיין טעטיגקייט ביז אַלע פאַראָרדנונגען וועגען זיכערהייט, אַרבייטס היגיענע א. א. וו. וועלען אַדורכגעפיהרט ווערען.

פאַר נישט אויספיהרען די פאַראָרדנונג וועט מען בעשטראַפט ווערען מיט 14 טעג אַרעסט אָדער 1000 זלאָטיס שטראָף.

פון דער האַנדעלס-קאַמער

די מיטגלידער פון דער האַנדעלס-קאַמער, די רעלעגאַטען פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין און פון קליינהענדלער-פעראיין, האָבען אַרויסגעטראָגען אַן ערקלערונג, אַז זיי זענען נישט צופרידען מיט די קאָנפליקטען, וואָס קומען פאָר אין דער האַנדעלס קאַמער און מיט דער טאַקטיק פון וויצע-פּרעזעס ד"ר יוזעף זאַקס.

פערזענליכעס

וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט איז נעכטען אַרויסגעפאָהרען אין דער בעגלייטונג פון זיין פערזענליכען סעקרעטאַר ה' חונאַיעווסקי אויף אַן אינספּעקציע פון דער פּאָליציי-קאָמענדע אין פּיעטריקאָוו.

— פרייליין אַננאַ אָקיס (אַ לאָדזערין) האָט געענדיגט אין ווילנער אוניווערזיטעט דעם מעדיצינישען פאַקולטעט מיט'ן טיטעל דאָקטאָר-מעדיצין.

אָפּקלאַנג

פון דער קויהלען-אַקציע

(—) די קהלה-פערוואַלטונג האָט היינט בעקומען אַ בריף פון סטאַראָסטווע, אַז דער בעשלוס, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען אויף דער זיצונג פון 28. יאַנואַר וועגען אַסיגנירען 100 טויזענד זל. אויף אַ קויהלען-אַקציע ווערט אַנולירט דערפאַר, ווייל אויף דער זיצונג איז נישט געווען קיין קוואָרום, דאַגעגען זענען בעשטעטיגט געוואָרען די בעשלוסען וועגען רעמזעלבען ענין, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען שפּעטער, נעהמענדיג אין בעטראַכט די שווערע לאַגע צוליב דער קעלט-קאַטאַסטראָפע.

אַרעסטירט קאַסע-ברעכער

(2) בשעתו האָבען מיר מיטגעטיילט וועגען דעם, אַז די פּאָליציי האָט אַרעסטירט די קאַסע-אויפברעכער, וועלכע האָבען געפּרובט בעגנבענען די קאַסעס פון אַקציען געזעלשאַפט עמיל העבלער און פון דער טראַנספּאָרט-געזעלשאַפט אויף אַנדזשעיאַ.

די אַרעסטירטע פערברעכער: פּיאָטר פּישעראָוויטש (פּאַביאַניץ-שאָסע 14); וולאַדזשימיעזש גאַרטשינסקי (קושיזשאַוואַ 3); סעראַפין פּשיבילאַ (זגענער 3); אַדאַם קאָשינסקי (זאַקאָנטנאַ 3) האָבען בעי דער אויספאָרשונג ערקלערט, אַז דער ראש פון דער באַנדע איז אַ געוויסער באַלעסלאַוו נאָוואַראַצקי, וועלכען די פּאָליציי האָט זיך נישט איינגעגעבען צו אַרעסטירען.

ערשט מיט אַ פּאָר טאָג צוריק איז דער פּאָליציי געלונגען צו קומען אויף די שפּורען פון דעם הויפּט פון דער באַנדע קאַסע-ברעכער און מען האָט דעם חברה-מאַן אַרעסטירט, אַ פערקאָוועטען אין קייטען האָט מען איהם געבראַכט אין טורמע צו דיספּאָזיציע פון'ם אויספאָרשונגס-ריכטער.

מען גרייט זיך אויפצונעמען געסט

(מ) אונטער'ן פאָרזיץ פון וויצע-פּרעזעס פון שטאָט-ראַט דיר. וואָלטשינסקי ביי דעם אָנטייל פון מאַגיסטראַט, פאָרשטעהער פון דער מלוכה-מאַכט, פון ביכקום, סוחרים-פעראיינען, אינדוסטרי-פעראיינען, אַרבייטער-פעראיינען, זשורנאַליסטען-סינדיקאַט און אַ רייהע אַנדערע אינסטיטוציעס, איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קאָמיטעט, וועלכער דאַרף זיך פאַרנעהמען מיט אויפנעהמען די אויספלוגען פון אויסלענדישע געסט, וועלכע וועלען קומען קיין לאָדז נאָכן בעזוכען די אויסשטעלונג אין פּויזען.

דער קאָמיטעט האָט שוין אָנגעהויבען צו אַרבייטען און וועט אויסאַרבייטען אַ פּראָגראַם פון דער אויפנאַהמע.

פון אַרבייטס-געריכט

(2) דאָס אַרבייטס-געריכט האָט נעכטען בעהאַנדעלט אַ רייהע פּראָצעסען צווישען אַרבייטס-געבער און אַרבייטס-נעהמער.

סטעפאַן קונטשע האָט אָנגעקלאָגט זיין אַרבייטס-געבער אַלעקסאַנדער קאַטעצקי אויף 2,964 זלאָטעס ענטשעדיגונג פאַר אַרבייט און אורלויב, דאָס געריכט האָט צוגעמשפּט 442 זלאָטעס.

סטאַניסלאַוו פּינטשעווסקי האָט איינגעקלאָגט זיגמונט ראַאַבע אויף 2124 זלאָטעס פאַר קינדיגונג און אורלויב. דאָס געריכט האָט צוגעמשפּט דעם אַרבייטער די גאַנצע סומע.

לעאָן זאַלצבערג האָט איינגעקלאָגט יעקב געפּנער אויף 300 זלאָטעס — דאָס געריכט האָט איהם צוגעמשפּט 200 זלאָטעס.

סטאַניסלאַוו זשעוזשניטשאַק האָט איינגעקלאָגט די פירמע נעלבאַרד אויף 382 זלאָטעס. דאָס געריכט האָט איהם צוגעמשפּט 120 זלאָטעס.

אַנטאָני ראַבראָבאַש האָט געקלאָגט די פירמע טילער און זיידעל אויף 345 זלאָטעס און בעקומען דאָס רעכט איינצומאָהנען די גאַנצע סומע.

א סוחר פון רייפען, גנב'עט פּאַפּיר

אין דער אַדמיניסטראַציע פון דער „נייער לאָדזער צייטונג" איז שוין זייט יאָהרענלאַנג אַ גאַנצער בן-ביה אַ געוויסער מרדכי שטערנפעלד.

דאָס דאָזיגע יודעל האַנדעלט אײן אין דער אַדמיניסטראַציע אַביסעל רייפען פון די פּאַפּיר-באַלען און אַנדערע עהנליכע שמאַכנעס.

אַנומעלט כאַפּט ער זיך אַריין אין דער אַדמיניסטראַציע, ווי געוועהנליך, און ענינים פון זיין מסחר.

אַזוי ווי דער אַדמיניסטראַטאָר איז דעמאָלט געווען פאַרנומען מיט וויכטיגערע ענינים, האָט ער ר' מרדכי'ן דערלאַנגט די שליסלען פון פּאַפּיר-לאַגער און איהם געהייסען אַליין עפענען דעם שפּייכלער, צוזאַמענקלייבען און אָפּוועגען די סחורה.

ר' מרדכי איז אַריין אין שפּייכלער און דערזעהענדיג אַ ים מיט פּאַפּיר, האָט איהם דער שטן אַ שנעל-געטון אין נאָז און ער האָט טאַקע לאַנג נישט קלערענדיג, אָנגעפּיהלט 2 גרויסע זעק מיט טייערע אילוסטראַציע-פּאַפּיר און אָנגעהויבען די „סחורה" איינציגווייז אַרויסצוטראָגען.

מיט'ן ערשטען זאַק איז ער אַ דורך בשלום און איהם מסתמא ערגיץ אויפגערוימט.

מעשה שלימזל איז פּונקט דעמאָלט אַריינפערבלאָנדזשעט אין שפּייכלער עפּעס אַ שיקיינגל פון דער דרוקעריי און דערזעהענדיג ליגען אויף דער פּאָדלאָגע אַ גרויסען אָנגעפּאַקטען זאַק מיט פּאַפּיר, האָט ער פערשטאַנען, אַז דאָס איז נישט קיין גלאַטער עסק. ער האָט תיכף וועגען זיין ענטדעקונג מיטגעטיילט דעם אַדמיניסטראַטאָר, וועלכער האָט פעראָרדענט דורכצופיהרען אַ גענויע אָבסערוואַציע.

ווען ר' מרדכי איז צוריקגעקומען, ווי קיינמאָל נאָר ש..., נאָכ'ן צווייטען זאַק, האָט מען איהם פע'האַלטען און איינגעזעצט אין קאָזע.

נעכטען איז אין שטעטישען געריכט פאָרגעקומען זיין פּראָצעס. אויף דער געריכטס-פערהאַנדלונגען האָט זיך דער אָנגעקלאָגטער, מרדכי שטערנפעלד, פערענטפערט, אַז ער איז געווען געצוואונגען צו גנב'ענען צוליב אויסערגעוועהנליכער אָרימקייט פון זיין פאַמיליע.

ער האָט אויך פאָרגעשטעלט אַ צייגניש פון זיין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, אַז ער איז בעוואָרפען מיט 7 קליינע קינדער און פערדינט מיט זיין האַנדעל נישט מעהר ווי 20 זל. אַ וואָך.

די דאָזיגע אומשטענדען האָט טאַקע דאָס געריכט גענומען אין אַכט און מרדכי שטערנפעלד פער'משפּט נאָר אויף 3 חדשים אַרעסט.

רייזענדער-פּראָוויזיאָניסטען

און זייערע טענות צו די פאַבריקאַנטען

מיט אַ פּאָר טאָג צוריק איז פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון דער מאַנופאַקטור-סעקציע ביים פּראָפעסיאָנעלען פעראיין פון רייזענדער און אַגענטען, לאָדזער אָפּטיילונג אויף אַל. קאָשטשושקי 21.

ס'איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען אָנהויבען אַן אַקציע אין דער דערמאָהנטער בראַנזשע געגען דעם איינגעוואָרצעלטען מנהג פון אַ בייסין טייל פאַבריקאַנטען, אויסצוצאָהלען דעם לוין, פאַר זייערע רייזענדער-פּראָוויזיאָניסטען מיט לאַנג-טערמינינע וועקסלען, וואָס ס'איז אַ בולמ'ע פערגוואַלטיגונג פון געזעץ פון 16 מערץ 1928.

אין וועלכען ס'ווערט געזאָגט בפירוש, אַז רייזענדער און אַקוויזיטאָרען דאַרפען בעקומען זייער פּראָוויזיאָן-בעלוינונג בעצאָהלט אין מזומנים יעדען מאָנאַט צוגלייך מיט'ן איבריגען ביורא-פּערסאָנאַל.

טייל פאַבריקאַנטען זענען זיך אויך נוהג אַראָפּצורעכענען פון דעם אויסגעצאָהלטען פּראָוויזיאָן פאַר זייערע רייזענדער ביז 10 פּראָצ. פון דער סומע לטובת דעם רעשט פּערסאָנאַל פון דער-זעלבער פירמע, וועלכעס איז נישט נור נישט אין הסכם מיט'ן דערמאָנטען געזעץ, נור איינפאַך אין סתירה צו דער עלעמענטאַרער לאָגיק און יושר, אַרויסגעהענדיג פון דער הנחה, אַז דער רייזענדער-פּראָוויזיאָניסט איז דער זעלבער אָנגעשטעלטער, ווי דער איבריגער ביורא-פּערסאָנאַל פון דער פירמע.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צונויפצורופען אין די טעג נאָך קומענדיגען פּסח אַ פּלענאַרע פערזאַמלונג פון אַלע טעקסטיל-רייזענדער אין לאָדז, וועלכע וועט אויסאַרבייטען אַ מעמאָריאַל צו די לאָדזער פאַבריקאַנטען-פעראיינען, אין וועלכען עס וועט געפאָדערט ווערען פעסטצושטעלען אַן איינהייטליכען אופן פון פּראָוויזיאָן-בעלוינונג, וואָס זאָל פערפליכטען אַלע פאַבריקאַנטען אין לאָדז אויף גלייכע יסודות, שטיצענדיג זיך אויפ'ן אויבענדערמאָנטען פערפליכטענדען געזעץ.

„אררט"

לעצטע 2 טעג פון רעקאָרד-פּראָגראַם „מיס יודעאַ"

דאָס גרויסע רעקאָרד-פּראָגראַם אין „אררט" א. נ. „מיס יודעאַ" געהט שוין אַראָפּ פון אַפיש און טרעט אָפּ אָרט פאַר אַ געמישטען רעפּערטואַר-פּראָגראַם.

„מיס יודעאַ" האָט אין משך פון 4 וואָכען צוגעצויגען יעדען טאָג אַ גרויסען עולם אין „אררט" און האָט אויף אַלעמען איבערגעלאָזט אַ גוטען איינדרוק.

די הערליכע נומערן, וועלכע זענען אויפגעפיהרט געוואָרען אינ'ם פּראָגראַם „מיס יודעאַ" האָבען שטאַרק אויסגענומען, און זענען טאַקע געוואָרען שלאַגערן, וואָס ווערען דורך אַלעמען געזונגען.

אויף שעהנע מוזיק, קינסטלערישען אויפפיהרען און אָנגענעהם-קלינגענדיגע טעקסטען — האָט שוין „אררט" אַ טראַדיציע. די דאָזיגע טראַדיציע האָט זיך שוין איינגעבירגערט אויף דער „אררט"-ביהנע. דער לאָדזער יודישער עולם — די טויזענטער „אררט"-פריינד וויסען דערפון און שאַצען דאָס געהעריג אָפּ. די הילכיגע אַפּלאָדיסמענטען יעדען אָוונד, זענען די בעסטע עדות דערצו.

אַלזאָ — היינט און מאָרגען ווערט געשפּילט צום לעצטען מאָל „מיס יודעאַ".

פון פרייטאָג אָן ווערט געשפּילט אַ רעפּערטואַר-פּראָגראַם א. נ. „בדיקת חמץ".

מעלדונגען

קאָמוניקאַט

פּראָפ. פאַריין פון באַקלייד-אינדוסטרי-אַרב. אין פּוילען, אָפּט. לאָדזש, קאָנסטאַנטינער 26

אַכטונג, דאַמען-מאַגאַזין-אַרבעטער!

היינט, מיטוואָך, דעם 10 אַפּריל, 8 אָוונט קומט פאָר אין טרייניס-לאָקאַל, קאָנסטאַנטינער 26 אַ וויכטיקע פאַך-פאַרזאַמלונג. אויפן טאָג-אָרדנונג זיינען וויכטיקע פראַגען. אַלע דאַמען-מאַגאַזין-אַרבעטער דאַרפן אומבאַדינג קומען אויף דער פאַרזאַמלונג.

5617

די פאַך-קאָמיסיע פון דאַמען-מאַגאַזין.

אַכטונג, פריזיער-אַרבייטער!

היינט, מיטוואָך, דעם 10 אַפּריל, פּינקטליך 8 אָוונד, מוזען אַלע פריזיער-אַרבייטער זיין אין פעראיינס-לאָקאַל, פּיעטריקאָווער 79, וועגען זעהר אַ וויכטיגע פאַך-בעראַטונג, צוליבן אָנקומענדען יום-טוב און זונטאָג-רוה. קיינער טאָר נישט פעהלען.

די פערוואַלטונג.

ציהונג פון דער 18-טער מלוכה-לאָטעריע

5-טער קלאַס — 26-טער טאָג

15.000 זל. — 141206 147951.

5.000 זל. — 12924 66539 78889

94669 160863!

3.000 זל. — 32126.

2.000 זל. — 6064 136110.

1.000 זל. — 29303 63519 69979

71932 74880 87700 94808 95750 107818

112558 117451 138813 152105 168227.

נעכטען, דעם 26-טען ציהונגס-טאָג איז וויעדער געפאַלען אַ גרעסער געווינס פון 5000 זל. אויף נומער 160863 אין וועקסעל-קאַנטאָר פון סאַמועל וויינבערג, פּיעטריקאָווער 58.

מוטער ווערט בעשולדיגט דורך איהר קינד

אַז זי האָט ערמאָרדעט דעם פאָטער

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס היגע קרייז-געריכט האָט נעכטען אָנגעהויבען בעטראַכטען אַ פּראָצעס, וואָס געהערט צו די זעלטענהייטען אין דער פּוילישער קרימינאַל-כראָניק.

די העלדין פון פּראָצעס איז אַ קליין קינד, וואָס בעשולדיגט די אייגענע מוטער אין ערמאָרדען דעם פאָטער.

מיט אַ'צרך אַ יאָהר צוריק האָט מען אויף פראַגע געפונען דעם טויטען קערפּער פון אַ געוויסען ערמינד בוציאַרסקי. פיהרענדיג די ענערגישע אויספאָרשונג אַרום דעם געהיימנישפולען טויט פון בוציאַרסקי'ן, האָט די פּאָליציי אַנגעטראָפען אויפ'ן 5-יעהריגען טשעסלאַוו, אַ זוהן פון ערמאָרדעטען און פון זיין געליבטער אַגנאַ קשאָנזשאַק. די פּאָליציי-אַגענטען האָבען בעוויזען צו געווינען דעם „צוטרוי" פון דעם קליינעם יונגעל, וועלכער האָט ערצעהלט, אַז ער האָט געזעהן, דאָס דעם פּאָטער האָבען דער'הרג'עט „מאַמע", „בובעשי" און „פעטער". קיין גענויע פּרטים האָט דאָס יונגעלע נישט געקענט געבען.

בעת דער אויספאָרשונג איז נור פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די בעציהונגען צווישען בוציאַרסקי'ן און זיין געליבטער זענען געווען זעהר אָנגעצויגען און בוציאַרסקי האָט זיך אַפילו אַרויסגעצויגען פון דער וואוינונג פון זיין געליבטער.

דער אויספאָרשונגס-מאַכט איז געלונגען צו געפינען נאָך אַ'עדות אין דער פּערזאָן פון אַן אַכט יעהריג מיידעלע, אַ טאָכטער פון דער שכנ'טע גאָשציאַק. דאָס מיידעלע האָט געפּלעגט לאַכען פון דעם קליינעם בוציאַרסקי, אַז זיין פאָטער איז שוואַך, ווייל פרויען האָבען איהם דער'הרג'עט, און זי האָט דאָס אַלץ געזעהן.

די אויספאָרשונג האָט אָבער מעהר קיין קאָנקרעטע מאַטעריאַלען נישט צוגעשטעלט און די פּראָקוראַטור האָט דעריבער דעם פּראָצעס מבטל געמאַכט.

מיט עטליכע חדשים שפּעטער איז אין אויספאָרשונגס-אַמט געקומען די שכנטע גאָשציאַק און ערקלערט, אַז זי האָט אַליין געזעהן דורכן פענסטער ווי בוציאַרסקי איז ערמאָרדעט געוואָרען דורך זיין געליבטער, איהר מוטער און איהר ברודער. זי האָט אָבער די גאַנצע מעשה געמוזט פערשוויגען, ווייל קשיאָנזשאַק, וועלכער איז אַ בעקאַנטער פערברעכער, האָט איהר געדראָהט מיט טויט.

זינט עטליכע טעג קומט איהר אָבער בוציאַרסקי צו חלום און דראָהט מיט נקמה, אויב זי וועט דעם אמת פערשווייגען.

דער פּראָצעס האָט אַרויסגערופען אַ גאַנץ פערשטענדליכען אינטערעס.

עס זענען אַרויסגערופען געוואָרען צום פּראָצעס עטליכע דרייסיג עדות.

די אָנגעקלאָגטע זענען זיך צו קיין שום שולד נישט מודה און טענה'ן, אַז אין קריטישען טאָג איז בוציאַרסקי בכלל נישט געווען ביי זיי אין שטוב.

איבער מסחר-ענינים

ה' ב., וואס האלט זיך פאר א גרויסען מומחה אין סוחרעריי, עצה'ט אין דער פרעסע אז, לאר-דער פאבריקאנטען דארפען זיך לערנען פון די ענגלענדער; ער שרייבט, אז אין ענגלאנד, וואו דער האנדעל און אינדוסטריע שטעהט אויף דער העכסטער מדרגה, איז איינגאנצען אפגעטיילט דער פערקויף פון דער פאבריקאציע. מאנטשעסטער—פאבריצירט, און לאנדאן פערקויפט. ער פיהרט אויס, אז לאדזער פאבריקאנטען, דארפען אויך גערן אויף דעם זעלבען דרך. יעדער פאבריקאנט זאל האבען זיין לאגעריסט, וואס זאל איהם פינאנסירען און פערקויפען זיין סחורות.

הערר ב. האט רעכט, אין ענגלאנד איז עס באמת אזוי: פאבריקאנטען האבען זייערע פאבריקען אויפ'ן דארף, וואו דער ארבייטסלוין איז זעהר בילינ. דער פאבריקאנט איז פערנומען גאר מיט דער טעכניק. דאגעגען דעם לאגער און פערקויף לייסטערט זיין קאמיסיאנער פון שטאט, וואס פי-נאנסירט איהם און ווארנט פאר'ן אפזאץ פון די אויסגעארבייטעטע סחורות.

אום זיך צו פיהרען ווי די ענגלענדער, מוז מען האבען זייער קולטור און זייער ערציהונג, מ'מוז האבען זייער גלאסענקייט און בעזיצען אזוי וועניג „קנאה", ווי זיי, איך גלויב קוים, אויב אי זייערע תפילות איז פערהאן דער בעקאנטער יהי רצון שלא תעלה קנאת אדם עלי ולא קנאתי על אחרים. מיר האבען שוין נעהאט אזעלכע לאגעריסטען נאר, א שלעכטע ערפאהרונג האבען מיר געמאכט. קוים האט דער לאגעריסט דערפיהלט, אז דעם פאבריקאנט איז ענגליך, האט ער איהם אויסגעמאכט די אייערען, און אז ס'האט איהם געשיינט, אז דער פאבריקאנט פערדינט, האט ער אליין שפעקולירט צו ארביטען די זעלבע ארטיקלען אויף קאנקורענץ.

אזעלכע לאגעריסטען פלעגען זיין צוויערליי: די ערשטע זענען מיט-ווייאיש און פארזיכטיגע צום פאבריקאנט, וועגען און מעכטען די סחורה און בארגען דערויף 50 פראצענט. דער סוף איז דא א טרויעריגער. סיי די פאבריקאנטען און סיי די לאגעריסטען געהען אונטער.

די צווייטע (אויסלענדער) זיי בארגען געלד לויט דעם פולען ווערט פון דער סחורה, זאגאנ-אויף ריהע סחורה, זיי בארגען געלד און זאגען זעלבסט אפרעטירען די סחורה. אבי די פאבריקאנ-טען זאלען זיין בריוח אין געלד. זיי אלע וואקסען, ביידע, אי דער פאבריקאנט, און לאגעריסט פער-רינען.

ענליכע פאלען זעהען מיר היינט אין באנק-געשעפטען, ס'זענען פערהאן באנקען, וואס צאה-לען אויס זייערע קליענטען 50 פראצענט פון פאר-טפעל. איין וואך צו א גאנצען חודש, קען דאס א בעמיטעלטער פאבריקאנט אדער סוחר אויסהאל-טען, אבער ביי די לאנג-טערמיניגע וועקסלען, איז עס דאך אומגליק. טרעפט טאקע זעהר אפט, אז די, וואס דארפען שטיצען די אינדוסט-ריעלער, ריעלבע דערדריקען זיי גאר. דעריבער זאג איך, אז אונז פעהלט גוטע ערציהונג און קולטור אין די סוחרישע בעציהונגען.

ב. א. גליקסמאן.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע-דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווע-רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

בײם דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט ארײנגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9064. נח לעווין.

מ'קאן בעקומען אנ'איבערריקונג פון די אי-בונגען אויפ'ן אנדערען יאהר ווען דער רעזער-וויסט קאן זיך פערופען אויף בעגרינדעטע מאטי-ווען.

9065. ל. ק—ן פון קאמיענגא 9.

אויב אייער מוטער איז נאר עלטער פון 45 יאהר, איז זי שוין נישט קיין מניעה פאר אייך צו בעקומען אנ'אפיעקונסטווא אפילו, ווען זי וואלט געווען געזונד.

ענדערען די לאגע וועט אויך נישט אייער יונגערער ברודער, וואס איז געבוירען אין יאהר 1916.

א שטערונג איז נאר די שוועסטער, וואס איז געבוירען אין 1911, וועלכע איז עלטער פון 18 אהר.

9066. פ. ד. 16.

מען קאן לייגען אנ'ארעסט אויף דער גאזשע אין דער הויך פון א פיערטעל.

9067. פליוואצקי.

נישט בלויז בירגער פון פרעמדע מלוכות, נאר אויך שטאטלאזע מוזען זיך רעגיסטרירען.

בעפרייט פון דער רעגיסטראציע זענען נאר אזעלכע פרעמדע, וועלכע זענען נאך נישט אלט קיין פולע 16 יאהר אדער בעזיצען דיפלאמאטי-שע פעסער.

9068. י. גרינב.

אויב איהר זענט אנגעקלאגט געווארען לויט'ן 568 ארטיקעל פון שטר. קאדעקס, איז עס וואהר-שיינליך פאר נישט פארזיכטיג זיך בעגעהן מיט פייער.

קיין הארבע שטראף דראהט אייך אלענפאלס נישט.

געווי קאנען מיר אייך נישט זאגען, צי איהר וועט בעפרייט ווערען אדער נישט, ווייל אין אייער אינז צוגעשיקטער אנפראגע גיט איהר נישט אן גענויע פרטים, ווי אזוי די געשעהעניש האט פאסירט.

9069. ש. ס—ק.

לויט'ן ארטיקעל 49 פון די מיליטערישע סאניטארע פארשריפטען קוואליפיצירען זיך לונ-גען-קראנקהייטען.

ווי באלד מען האט אייך בעשטימט צו דער קאטעגאריע A, האט מען מן-הסתם פעסטגעשטעלט ביי אייך די קראנקהייט אין א זעהר לייכטער פארם.

9070 נומר B. J. 82

די דינסט-פליכט פון פוילישען מיליטער זע-נען מחויב צו ערפילען נישט בלויז פוילישע בירגער, נאר אויך אזעלכע פערזאנען, וועלכע זענען אייגענטליך נישט קיין פוילישע בירגער אבער זיי זענען אויך נישט קיין בירגער פון אנ-אנדערער מלוכה. זיי ווערען טראקטירט אלס פרעמדע און זענען אונטערגעווארפען דער איצ-טיגער רעגיסטראציע, וואס שייך דעם ארטיקעל 19 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה פרעזידענט פון 8 13 1928, זענען אויף דעם סמך בעפרייט פון דער רעגיסטראציע די אלע פערזאנען, וועלכע האלטען זיך אויף אין פוילען אויף אזוי-גערופענע דיפלאמאטישע פעסער.

9071 מאקס פון אלעקסאנדראווקא:

9072 שמעלקע פאלעק:

9073 א. ו.

9074 א רייזער לעזער פון פיעפשא ע 24:

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פער-שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטפערנגנעגרינג די צייטונג.

9075 א צוריקגעקומענער:

קיין שטראף דראהט אייך נישט. מען קאן נאר פון אייך פאדערען 250 זלאטעס פאר אנ'-אויסלענדישען פאס.

9076 א שותף צו א הויז:

איהר קאנט דורכפיהרען צווישען זיך א פריי-ווילינע דורכטיילונג. דער צוטיילונגס-אקט ווערט צוזאמענגעשטעלט דורך א רעיענט.

אין אקט איז פארהאן א פונקט, אז יעדער פון די צדדים קאן איהם ארייטראגען אין דער היפאטעק.

9077. יעקב כץ.

עס איז א פראגע צי איהר וואוינט שוין אין דער דירה אדער נאך נישט.

אויב וואוינט איהר נישט אין דער דירה, קאנט איהר נאר פאדערען פון יורש צוריק דאס דאפעלטע האנדגעלד.

קוים וואוינט איהר אבער יא שוין אין דער דירה דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט וועגען דעם, ווי אזוי איהר זאלט האנדלען ווייטער.

„ארט"
זאכאדניא 43

יודישער קאמער-טעאטער
ליישונג: מ. בראדערזאן
און ד. בייגעלמאן.

רעצטעצטעג

היינט — 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.30 א זייגער אוונד

דאס VI-טע רעקארד-פראגראם א. נ.

MISS JUDEA — מיס

1) פראלאג, 2) אנשי קורצב, 3) מענדיל-גענענדיל, 4) כתרילעווער שרפה 5) דער סעקוועסטראטאר, 6) באבע און אייניקל, 7) ליד פון ארבייטן, 8) סיבלאקסאר, 9) מיס JUDEA

טעקסט: שלום עליכם, ס. בראדערזאן, י. אבעזשאנעק, מארשעליק, מאשקאוויטש. — מוזיק: קאמפ. דוד בייגעלמאן און א. ראזענבוים. לים. לייטער: מ. בראדערזאן. מוזיק. לייטער: דוד בייגעלמאן. רעזשי: קאלעטשיווע. פלאסטישע רעזשי: ז. קרוש. קאנפעראנסיע: מ. ערבוים. קאסטיומען און דעקאראציעס (אויסגעפיהרט אין אייגענעם ווארשטאט): ד. מאטוס און ש. בלום. — ליכט-עפעקטען: י. ערוזאלימסקי. קאנצערט-מייסטער: ש. בייגעלמאן.

בילעטען צו בעקומען טעגליך פון 7 אוונד, שבת — פון 2—5 און 7 אין אוונד.

א מעקסיקאנער שטעטעל

וואו אמעריקאנער לאזען זיך וואוילגעהן

(א בריף פון אמעריקא)

אין ניו-יארק האלט מען אין איין נאכפרעגען אויף טיאוואנא.

ווארים טיאוואנא, דארפט איהר וויסען, איז נישט קיין מעקסיקאניש שטעטעל, הגם עס ליגט אויף מעקסיקאנישער טעריטאריע. ווען נישט די אמעריקאנער וואלט טיאוואנא אפשר איינגאנצען אויף דער וועלט נישט געווען: די מעקסיקאנער ווע-לען זיך נישט אזעקועצען שכור'ען און שפילען אין קארטען, וואו וועלען זיי נעהמען געלד?

האט גאט, דער בארמהערציגער, אונטער-געשיקט א פראהיבישאן-געזעץ וואס-ווישע זאלען די קאליפארניער בירגער נעבעך טון? מען קאן דאך נישט אויסגעהן פון דארשט. איז מען געפאלען אויף א פלאן: טיאוואנא! האבען עטליכע אמע-ריקאנער דארט געעפענט שענקען, שפיל-היזער און אנדערע פרעהליכע ערטער. און זייענדיג אמעריר-קאנער, האט מען זיך באלד געכאפט, אז פון דריי פראצענט אויף הונדערט פראצענט איז א צו-ווייטער שפרונג... האט מען אנגעהויבען מישען דעם בראנפען, דאס פיר, און אפילו ד' פרעה-ליכקייט... איז דערפאר קיין חידוש נישט, וואס די אמעריקאנער קאנען זיך נישט אפרייסען פון טיא-וואנא. זיי ווילען דערגרייכען דעם מאקסימום פון הונדערט פראצענט — און דאס איז א מעשה אהן אנ'עק...

די פערגעניגען-פלעצער זענען אויסגעשטאט לויט דעם שמאנער פון די בעזוכער: ארעמע און רייכע. איהר קאנט שכור'ן פאר א דאלאר און פאר הונדערט דאלאר. אבער דער סדר פון פער-ברענגען, איז דערזעלבער אין אלע. אומעטום שפילט מוזיק. ווילדע, גרילצענדיגע מוזיק, וואס רייסט די פיס ביי די יונגע, צעבאלעוועטע פארלעך, און לאקט זיי אריין מיט פרעהליכע נעשרייען און געלעכטערס.

באלד ווי איהר פאהרט אריבער ד' גרענעץ, דארפען זיך אין ה יאוינען די רעפענדיגע שילדען: „קופצעהן סענט א גלעזעלע", „טרינקט וויפיל אייער האר קענט". און ווען איהר זאלט נישט אריינקומען, טרעפט איהר שכורים. ניין א זיינער איגערפריה זענען שוין אלע געסט „אויסגעגרינט". דאס הייסט, איהר טרעפט שוין דא און דארט א וואקלענדיגען יונגמאנטשיק מיט א שכורלעך-לאכענדיגער סינאריטא ביי דער זייט. די געשרייען און געלעכטערס טראגען זיך אין גאס ארויס. אבער דאס שטערט מען אייך נישט. איהר מעגט ליארמען זינגען און טאנצען אין מיטען גאס. דער עיקר, איהר זאלט קיינעם נישט טשעפען. וויל טאמער פערטשע-פעט איהר זיך מיט א פרעהליכען „קאלענע", וואק סען באלד אויס נעבען אייך עטליכע מעקסיקאנישע פאליסלייט אדער סתם דעטעקטיווס. מען הייסט אייך זיין א מענש. וואס דאס מיינט: שכורן און שמלען וויפיל איהר ווילט, אבער זיך נישט טשעפען.

אבער אינטערעסאנט איז דאס, וואס הנם אלע זענען שכור, קומט זעלטען פאר א קריג אדער א געשלעג. יעדער טוט זיך זיין „ארבייט" מיט דער ערלויבטער מאס ווילדקייט און צעלאזענקייט.

אין די שענקען זיצען די אויסגעפוצטע סי-נאריטאס און ווארטען אויף זייערע קאוואלירען. אז א בחור בעווייזט זיך פאר דער טיר, לויפען זיי ארויס חנדלען זיך צו איהם און לאקען איהם אריין מיט זייערע פערפיהרערישע אויגעלעך. אינוויינינ רינ נעלט מען איהם ארום און יעדע וויל אויסנעהמען. אין אמת'ען מיינען זיי בלויז, אז דער בחור זאל זיי טראקטירען מיט א טרונק. פון וועלכען זיי בעקומען א געוויסען פראצענט. עס נעהמט נישט לאנג און דער בחור איז שוין א פערשלייערטער. ער מאכט קאמפלימענטען. דערצעהלט זיין ביטער הארץ אדער ער לאזט זיך נאר אזעק טאנצען מיט איינע פון די מיידלעך. די סינאריטא האלט אזעקגעבויגען דעם קאפ, כדי מען זאל נישט זעהן, איהרע אנ-געפודערטע קנייטשען און אנדערע הערבסט-סמנים.. דער בחור איז אבער במבע נישט קיין גרויסער מבין אויף פרויען-עלטער און איהם דאכט זיך, אז אין די בעזונגליכע אויגען איהרע ברענט טאקע אנ'-אמתער יונגער-פייער... זייערע פיס גליטשען זיך איבער'ן גלאטען דיל. די מוזיק ווארימט אונטער מיט איהרע רושעו-משוגעת'ן און דער בחור ווערט פלוצים אזועקגעטראגען אויש — צום בופעט... ווארים מען קאן דאך דער ליבעגלוהענדער סינאריטא נישט אפזאגען א טרינק... און טרינקען ט זי ווי א פש. דאס הייסט, פאר איהר גיבט מען אן א ביסעל פשוטע וואסער, אבער דעם בחור גיט מען די אמת'ע משקה, וואס זאל איהם פערדרעהען דעם קאפ און לויז מאכען זיין קעשענע...

ווען די סינאריטא זעהט, אז דער בחור קאן מעהר נישט טרינקען, לאזט זי איהם אפ און זוכט א צווייטען. עס ווידערהאלט זיך די פריהערדיגע סצענע, אזוי ביז שפעט אין דער נאכט.

דאס הזיפט-שפיל-הויז איז א ריזיגע געבוי-דע פול מיט טישלעך און ראלעטען. הינטער די טישלעך שטעהען צוויי געזונטע חברה-לייט און שפי-לען מיט די געסט, די קלענסטע מטבע איז א דאלאר. געווינען אדער פערלירען א הונדערטער געווארט א פאר מינוט. די שפילער זענען רוהיג, מעשה גענימע מענשען. מען האלט אין איין צובייטען צעהנערלעך און צוואנציגער מיט א מינע פון כלומרשטער גלייכגילטיגקייט. ארום טיש שטעהען א גרויסע צאהל געסט, און אייך רוכט זיך, אז זיי וועלען באלד ברלות שטעלען דעם קלוב. אבער א מעהר פארזיכטיגער קוק וועט אייך, אז די צובי-טענע צעהנערלעך און צוואנציגער האלטען זיך אין איין אריינגליטשען אין די שפאלטען פון טיש און קומען שוין מעהר פון דארט נישט ארויס...

עס שפילען מענער און פרויען. מאן און ווייב האבען דארט פולשטענדיגע אויטאנאמיע: איינער מישט זיך נישט אין דעם צווייטענס עסקים.

פאר קבצנים זענען פערהאן אנדערע פלעצער. פאר זיי זענען אנגעגרייט נעווארען כלערליי אויטא-מאטישע מאשינקעס, וואס דרעהען זיך און קלאפ-פען מיט א בעזונדער רייץ,... די מאשינקעס האל-טען אין איין איינשלינגען קליינע געלד.

דא טרעפט איהר שוין קינדער-שפילערס אויך דער טאטע שפילט, די מאמע שפילט, מוז דאס קינד אויך שפילען. מען קאן זאגען, אז טיאוואנא איז דאס איינציגע ארט, וואו קינדער ווערען ער-צויגען אין דעם אמת'ען גייסט פון זייערע עלטערען... דארט זענען די קינדער שטענדיג ווילינ צו געהן אין טאטעס דרכים... און נישט נאר שפילען, צו די טרינק-טישלעך נעהמט מען זיי אויך. דער צעבאלע-ווערטער טאטע הייסט אוועקשטעלען גלעזער פאר דער גאנצער פאמיליע. דאס קינד טרינקט און פערקרומט זיך און טרינקט ווייטער... קורץ, א גליק ליך פאמיליען-לעבען...

און וואו זענען די מעקסיקאנער? זיי טרעפט איהר צווישען ד' פאליסלייט, דעטעקטיוון, קוכערס, קעלנער און סתם ארבייטער זיי טוען די שווארצע ארבייט פון טיאוואנא: היטען די שכורים, דער-לאנגען עסען, קעהרען די דילען, וואשען דאס געשיר, זעלטען ווען איהר טרעפט א מעקסיקאנער שען שכור. פאר איהם איז דארט קיין פלאץ נישט. טיאוואנא געהערט צו אמעריקע...

אמאל פלעגט טיאוואנא זיין אפען בייטאג און ביינאכט. מען האט געקאנט צו יעדער צייט אריבערגעהען די גרעניץ. אבער לעצטענס איז מען דארט געווארען שטרענגער. פריהער פון אכט אין דערפריה קאנט איהר נישט אריינקומען און שפע-טער פון זעקס פארנאכט קאנט איהר נישט ארויס. דאס איז איינגעפיהרט געווארען מיט א פאר יאהר צוריק נאכדעם ווי דארט איז פארגעקומען א שרעקליכע קאטאסטראפע. א פאטער און א מו-טער זענען געקומען קיין טיאוואנא מיט זייערע דריי טעכטער. מ'האט זיך געלאזט וואוילגעהן. יעדער אויף זיין שטייגער. פלוצים איז איינע פון די מיידלעך נעלם געווארען. שפעטער האט מען אויסגעפונען, אז זי איז פערפיהרט און פערגוואלדיגט געווארען. אויס בושה איז די גאנצע פאמיליע בענאנגען זעלבסט-מארד. טאקע אין טיאוואנא גופא. פון דעמאלט אן האט די רעגירונג בעפוילען, אז קיין ביינאכטיגע ארגיעס זאלען מעהר נישט געפראוועט ווערען.

קומט פינף א זייגער פארנאכט, ווערט טיאוואנא פערצווייפעלט. נאך א שעה און די גרעניץ וועט זיך שליסען. יעדער וויל אפכאפען, וואס ער קאן. מען וויל זיך אנזעטיגען מיט זאס מעהר פרעה-ליכקייט איידער מען קומט אריין אין דער טרו-קענער און לאנגווייליגער אמעריקע...

מען געזעגענט מיט א לעצטען קוש. מיט א לעצטען וויואט און מיט — א לעצטען דאלאר...

י. האראוויץ.

שעהנע פרויען קאסטען טייער

וואס זאגט וועגען דעם א זשורנאליסטקע

פוצען זיך דען פרויען, כדי צו געפעלען פרויען? נאַ־ווייטקייטען! א פרוי זוכט פריהער פאר אלץ צו געפעלען א מאן (איהר אייגענעם אדער א פרעמדען) און זי פוצט זיך און חנ'דעלט זיך, כדי בעוואונדערט צו ווערען פון אלעמען. אבער הויפטזעכליך פון מענער. דער מאן, וועלכער גע־דענקט נאך ווי זיין ווייב האט כלה'וויז געסטאַרעט זיך איהם צו געפעלען, מיינט, אז דאס איז אויך איהר ברענענדיגע אמביציע נאך דער חתונה, און ער גיט איהר געלד אויף אלע זאכען, כדי צופרידענ־צושטעלען זי און זיך.

און אזוי אַרום העלפט ער שאפען די קאלאָ־סאַלסטע רייכטימער, וועלכע שטראמען אין ברייטע קעשענעס פון די פאַבריקאַנטען און שעהנקייט־ראַקטוירים.

פרויען זענען טייערע בעשעפענישען, ווי זיינען טאַקע טייער אין בוכשטעבליכען זין פון וואָרט, ווי עס בעווייזט מיט קאַלטע ציפערען די זשורנאליס־טין, איירין קוה, אין אַנ'אַרטיקעל.

אמת, זאגט זי, מען טראָגט איצט א סך וועני־גער קליידער ווי אַמאָל. וואָלט דאָך עס געדאַרפט אויסמאַכען ווייניגער געלד, איז אָבער די קונץ וואָס די עכטע מאָדישע אַמעריקאַנערין בייט די ווייניגע קליידער כמעט אַזוי אפט ווי זי פרישט אָפּ מיט פודער איהר נאָז. זי האַלט פאַקטיש אין איין איבערטון זיך. אַ טויזענד אינדוסטריען פער־נעמען זיך מיט פראָדוצירען אַט די „ווייניגע" קליי־דער, וועלכע זי טראָגט. פינף קאָנטינענטען אַרבייטען שווער און ביטער, כדי זי זאָל זיין אָנגעטון „זי־נעהעריג".

מענער פירען ווייט אין צפון, כדי צו פאַנגען די חיות, וואָס זייער פעלץ וועט זיי בעשיצען פון קעלט, מענער רייסען זיך אַריין אין די ווילדערנישען פון די דזשאַנגעלס, כדי צו ווטויטען די שלאַנגען, וואָס פון זייער הויט מאַכט מען פאַר איהר שיך און האַנטבייטלען. מענער קומען אין טראָפּישע ימים, זוכענדיג די וואונדערליכע פערל, וואָס זאָלען בעצירען איהר האַלז.

פון שפּיץ קאָפּ ביזן זויל פון דעם פוס איז זי אָנגעטון אין זאַכען, וועלכע זענען ערפונדען, פּראָדוצירט, און בעצאָהלט פון מענער.

פריהער פאַר אַלץ וואַרפט אַ בליק אויף איהר פנים, בעוואונדערט די שענקייט און האָט אין זינען אַז איהר בעוואונדערט עפעס זעהר אַ טייערע זאַך. ווי טייער שעהנקייט איז? אַ קלייניגקייט!

בעטראַכט איהרע האָר. בלאָנד צי ברונעט, גלאַט צי געקרייזעלט, קורץ צי לאַנג — מיליאָנען ווערען אויסגעגעבען יעדעס יאָהר, אַז זיי זאָלען זיין ווייך און שיינענדיג און פונקט פון דער שאַטירונג, וואָס די מאָדע פאָדערט.

און איצט קוקט אויף איהר ווייסער הויט, אויף די בליהענדיגע רויטע ליפען. אויף די לאַנגע וויעס און פיינע שאָטענס אַרום די אויגען. דאָס אַלץ קאָסט געלד און געלד און געלד.

אַרום און אַרום גיבען פרויען אוים אויף

קרעם און שמינקע	34,178,000 דאָל.
פודער	21,423,000
פארפום	20,544,000
האָר־טאָניק	9,990,000
האָר־פארב	2,581,000
און גלאַט אויף קאָסמעטיקס	23,698,000

זעהר זעלטען, אַז אַ פרוי זאָל אַרויסגעהן און נישט איינהאַנדלען עמליכע מאַגישע פלאַשעלעך און טעפּעלעך, וועלכע וועלען זי העלפען שעהן מאַכען ביי זיך אין דער היים. דער אויסוואַהל איז אַזוי גרויס, דער אַפּעטיט צו שעהנקייט איז אויך אַזוי גרויס, אַז וויפיל מען קויפט נישט איין, איז, דאַכט זיך, אַלץ ווינציג.

מענער האָבען ליב פערשידענאַרטיגקייט, און די פרויען גיבען עס זיי אין אַ פולער מאָס. זי האַלט אין איין בייטען איהרע קליידער, היטעלעך, מאַנטלען, פוטערס. אָט האָט איהר עס אין קאַלטע ציפערען. דער צענזוס פון 1925 ווייזט, אַז פרוי־ען האָבען אין יענעם יאָהר אויסגעגעבען פאַר קליי־דונג 1,293,705,291 דאָלאַר, און דאָס איז געווען מיט דריי יאָהר צוריק. איצט איז אַוודאי די ציפער העכער.

איהרע שיך בעטרעפען 697,000,000 דאָלאַר אַ יאָהר. אַ קלייניגקייט פון אַ 421,000,000 דאָ־לאַר דעקט איהרע הוצאות אויף זיידענע זאָקען. איהרע וועש בעטרעפען 117,512,925 דאָלאַר אַ יאָהר. האַלט נישט שטאַרק פון קאָרסעטען, אָבער דאָך וואַרפט זי אַרויס אויף זיי אַרום זעקס און זיבעציג מיליאָן דאָלאַר אַ יאָהר. איהרע קליידער קאָסטען 585,157,477 דאָלאַר, נישט רעכענענדיג די טואַלעטען, וועלכע מען פאָהרט ספּעציעל קוי־פען אין פּאַריז. איהרע מאַנטלען קאָסטען איבער 400 מיליאָן. דאָס איז אַ חוץ פוטערוואַרג.

אויפ'ן קאָפּ האָט זי אין 1925 געטראָגען צי־רונג, וואָס איז ווערט געווען 309,856,341 דאָלאַר, און עס האָט איהר זעהר געפּאַסט אויך. הענטש־קעס האָבען אָפּגעקאָסט אין די הונדערטער מיליאָ־נען; סטענגעס — אַ קלייניגקייט פון 52 מיליאָן, און שפּיצען אַ קאַרגע צוויי הונדערט מיליאָן.

טוט אַ קוק אויף איהרע שיך. זינט 1900, ווען מען האָט אויפגעהערט טראָגען די הויכע פערשנירעלטע אָדער פערקנעפּעלטע שיך, האָבען די שיך איבערגעלעבט גאַנצע נויזענד מאָדעס. די קורצקייט פון די מאָדישע קליידער האָט געפּאָ־דערט אַ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט צו די פיס. די זאָקען־אינדוסטריע האָט געמאַכט אַ גוואַלדיגען שפּרונג די לעצטע יאָהרען, ווען העלע זאָקען זע־נען געוואָרען אַ גוטווונדיגקייט.

שוואַרצע זאָקען זעהט מען אַזוי ווינציג אין גאַס, אַז אַזאַ בעשיידענע פאַרב, דאַכט זיך, רייסט פשוט די אויגען. פאַרוואָס? ווייל שוואַרצע זאָקען זענען פּראַקטיש און זיי לוינען זיך דערפאַר ווינ־ציגער פאַר די פאַבריקאַנטען. זיי דאַרפען אויך מאַכען אַ לעבען. זיי דאַרפען אויך אויספוצען זיי־ערע ווייבער אין עסיג און אין האָניג. דער אמת איז, אַז דער פוס זעהט אויס אין אַ שוואַרצען זאָק שעהנער, ווי אין אַ העלען. אָבער מען האָט די פרויען איינגערעדט, אַז אין העלע זאָקען זעהען זיי אויס יונגער. ווייל זיך שוין אויף שוואַרץ קיי־נער נישט אומקוקען.

פאַרהאַן איצטער איבער 52 קאָלירען פון זאָ־קען. יעדער קאָליר טראָגט אַ שעהנעם, אַבסאָלוט אומפערשטענדליכען נאָמען.

קאָלירטע זאָקען האָבען ממילא אַרויסגערו־פען די מאָדע פון קאָלירטע שיך. אַמאָל זענען שיך געווען אָדער שוואַרץ אָדער געל. זומער פלעגט מען נאָך טראָגען ווייסע שיך. און אויף אַ באַל שיכלעך פון סאַטין. איצט זעהט איהר שיך פון אַהן אַ שיעור שאַטירונגען און קאָמבינאַציעס פון שאַטירונגען.

דער גרויסער רייך־בעפוצטער הוט פון אַמאָ־ליגע יאָהרען, איז טויט ווי דאָס פייגעלע. וואָס פלעגט אָפּט בעצירען אַזאַ מין הוט, און כאָטש מען זעהט בלויז פּיצלעך היטעלעך, וואָס קוים זיי דעקען צו דעם קאָפּ, קאָסטען די גוטע צווישען זיי אפשר נאָך מעהר ווי די רייך בעפעדערטע מאָ־דעלען פון אַמאָל. אַ פרוי, וואָס האָט נישט קיין פּיער היטעלעך, איז אַנ'אומגליקליכער מענש. עס איז נישט ווי אַמאָל, ווען מען פלעגט האָבען אַ הוט אינדערוואָכען, אַ הוט אויף זונטאָג, און דאָס איז געווען גענוג. איצט דאַרף מען אַ הוט פאַר ספּאָרט, אַ הוט פאַר טיי־טרינקען אין רעסטאָראַן, אַ הוט פאַר'ן אָוונד אין גאָך, און נאָך.

פרויען האַלטען אין איין קויפען, אויב די קעשענע ערלויבט נאָר, פערשטעהט זיך. מענער זענען זיך נוהג צו קויפען די זאַכען, וועלכע זיי דאַרפען, ווען זיי בעדאַרפען זיי. פרויען אָבער זענען נישט אַזוי. זיי קויפען נישט בלויז וואָס זיי דאַרפען, נאָר וואָס זיי ווילען. און שטענדיג ווילט זיך זיי עפּעס. און קויפען זיי איין זאַך, צורייצט עס ביי זיי דעם אַפּעטיט צו אַ צווייטער, צו אַ דריטער. עס ווירקט אויף זיי, ווי דאָס ערשטע גלעזעל בראָנפען אויף אַ שיכור.

די אין אַלע הינזיכטען טייערע פרויען קאָס־טען אָפּ 5,547,943,172 דאָלאַר יעהרליך. און דאָס איז נאָך נישט דער סוף. זיי ווערען אַלץ טייערער און טייערער.

קריסטליכע שנידעריין האט זיך מגייר געווען אין לעמבערג

אַ גר איז היינטיגע צייטען גאַרנישט קיין זעל־טענקייט. מיר הערען אין די לעצטע צייטען זעהר אָפט פון גרים. אין די מעהרסטע פאַלען אָבער איז געווען דער דירעקטער גורם פון ענטשלוס זיך מגייר צו זיין, ווען זיי וועלטען קומט עס פאַר אויס ריינער ליבע צום יודענטום, ווי עס איז דער פאַל אין דער געשעהעניש.

מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט זיך אַ קריסטליכע שניידערין מגייר געווען ביים לעמבערגער בית־דין אויס ריינע ליבע צום יודענטום.

דאָס דאָזיגע מיידעל, וואוינט אין לעמבערג, אויף סטאַרי רינעק 1, אַ לאַנגע צייט איז זי גע־גאַנגען בסדר צום לעמבערגער בית־דין מיט דער בקשה, זי מגייר צו זיין. „איך וויל ווערען אַ יודישע קינד, ווייל איך האָב ליב דאָס יודישקייט" — האָט זי גע'טענה'ט. און אין אמת'ן האָבען טאַקע די שכנים אויף איהר עדות געזאָגט, אַז שוין לאַנגע יאָהרען עסט זי כשר'ס, פאַסט יום־כפּור און פיהרט אויס אַנדערע יודישע דינים און אַפילו מנהגים.

לכתחילה האָט מען אין לעמבערגער בית־דין אָפּגעזאָגט איה"ע בקשה, ספּעציעל האָט זיך אַקעגענגעשטעלט דעם פּרוב זי מגייר צו זיין הרב ר' שמעלקע ראַפּאָפּאָרט, איינער פון די דיינים, וועלכער איז אַ גרויסער מחמיר אין עניני גרות.

אָבער אויך ער האָט זיך באַלד איבערצייגט, אַז ער האָט אַ טעות, אַז, אַז דאָס דערמאָהנטע קריסטליכע פרייליין האָט ריינע כוונות בנוגע איה־רע שריט זיך מגייר צו זיין. איבערהויפט האָט אַ־רויסגערופען ביים לעמבערגער בית־דין די אַלגע־מיינע פערוואונדערונג דער פאַקט, וואָס די גיורת האָט געזאָגט ברכות ממש ווי אַ יודיש מיידעל. זי האָט געוואוסט ווי מען נעהמט חלה, בענטשט ליכט שבת, שהחינו א. אַז. וו.

זי האָט דערצעהלט, אַז זי קאָן זאַלצען פלייש און אַנדערע דינים. דער לעמבערגער בית־דין האָט זיך אַזוי־אַרום געזעהען פולשטענדיג בערעכטיגט דורכצופיהרען דעם אַקט פון מגייר זיין. מען האָט זי בעלערענט אין אַנדערע ענינים, וואָס זענען נוגע אַ יודישע טאָכטער און דער אַקט פון מגייר זיין איז דורכגעפיהרט געוואָרען.

אַ קורצע צייט נאָכדעם ווי זי האָט זיך מגייר געווען האָט זי חתונה געהאַט מיט אַ יודישען יונ־גענמאַן. מיט וועמען זי לעבט גליקליך און צופרי־דען און פיהרט יודישקייט.

ספארט - בעוועגונג.

אַרבייטער־ספּאָרט־אָלימפּיאַדע אין דייטשלאַנד

אין חודש יולי אָרגאַניזירט דער דייטשער אַרבייטער טורן־ און ספּאָרט־בונד די צווייטע אַר־בייטער־אָלימפּיאַדע אין דייטשלאַנד.

ביז היינט זענען שוין רעגיסטרירט הונדערט טויזענד אָנטיילנעהמער, חוץ אויסלענדישע גרופּען וואָס זייער צאָהל וועלען אויך דערגרייכען איינגע טויזענד.

צוזאַמענפאָהר פון ספּאָרט־זשורנאַליסטען אין וואַרשא

אין וואַרשאַ איז פאָרגעקומען דעם פערגאַנ־גענעם זונטאָג אַ צוזאַמענפאָהר פון די בעזונדערע ספּאָרט־זשורנאַליסטען־פעראיינען פון פּוילען.

דער לאָדזער ספּאָרט־זשורנאַליסטען־פעראיין איז אויפ'ן דאָזיגען צוזאַמענפאָהר געווען פערטרע־טען דורך איהר פּרעזעס ה' קאָזשעלסקי.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען איין צענטראַלען פעראיין אויף פּוילען מיט ראַיאָן אָפּ־טיילונגען.

אין דער פערוואַלטונג זענען אויסגעוועהלט געוואָרען די ה"ה: אָרלאָווסקי פּרעזעס, פּראָפ. וואַצעק, שישקאָוויטש און באָהוש וויצע־פּרעזעסען, קוואַסט סעקר., קענאַרך קאַסיר, ד"ר פּאָלאַקעוויטש (לעמבערג), מיעלעך (קראָקאָ), קאָזשעלסקי (לאָדז), שיקאָרסקי און מושאָלובנאַ. ס'איז איבערגעלאָזט געוואָרען צוויי פרייע ערטער פאַר פאָרשטעהער פון פּויזען און קאַטאָוויץ.

צום סוף איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצו־געבען אַ בראָשור וועגען דער געשיכטע פון ספּאָרט־זשורנאַליסטיק.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און וועגע־רישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנד־לונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אוו.

גאלדענע גליקען

(ראָמאַן)

15)

דער דאָקטאָר האָט מיך בעגעגענט אין קאָ־רידאָר.

דאָס איז געווען אַ גלאַט־אויסגעראַזירטע, גרוי־האָריגער מאַנספּערזאָן פון אַ יאָהר פופציג מיט אַ ליבען גוטמוטיגען פנים.

ער איז צוגעגאַנגען צו מיר און פעסט גע־דריקט די האַנד.

— אַ גוטער מאָרגען, מיסטער נאַטאַן! ס'איז אַ גרויסער שאַד, וואָס אייער לאַקעי איז קראַנק געוואָרען. ער איז, דאַכט זיך, זעהר אַ זאָוילער יונג.

— יאָ, האָב איך געזאָגט, — מילפאָרד איז אַ טייערער בחור, און אויב איך זאָל איהם פערלירען, וועל איך זיין טרייסטלאָז. קומט, הער דאָקטאָר, לאָמיר אַריינגעהען צו איהם. כ'האָב מורא, אַז עס האַלט מיט איהם זעהר נישט גוט.

מיר זענען אַרונטערגעשטיגען און צוזאַמען אַריין אין מילפאָרדס צימער.

דער אָרימער יונג האָט אויסגעזעהען אַ סך ערגער ווי פריהער, דאָס פנים זיינס האָט זיך בעד־דעקט מיט רונקעלע פלעקען, און די ליפען זענען ביי געווען פון דעם פערבאַקטען שוים.

דערזעהענדיג אונז, האָט ער זיך אָנגעשטרענגט צו אויפצוזעצען.

— מ'דאַרף נישט! מ'דאַרף נישט! — האָט איהם ריבשי נישט געלאָזט — ליגט רוהיג!

אויעקזעצענדיג זיך אויף אַ שטול נעבען דעם קראַנקענס בעט, האָט איהם דער דאָקטאָר געשטעלט עטליכע קורצע פראַגען, בעטראַכטענדיג גלייכצייטיג זיינע פערשוואָלענע אויגען און טאַפּענדיג איהם דעם פּולס.

זיין פנים איז שטאַרק פערזאָרגט געוואָרען.

— איך האָב מורא, אַז איהר האָט געבטען געגעסען עפּעס נישט קיין גוטע זאַך! — האָט ער זיך אָפּגערופען.

מילפאָרד האָט צוגעמאַכט די אויגען און אַרויסגעשעפּטשעט.

— עס האַלט שמאָל מיט מיר?

— ע, וואָס רעדט איהר! ? — האָט דער דאָק־טאָר אויסגערופען מיט אַ שמייכעל — אין אַ וואָך אָם ירצה השם, וועלען מיר אייך אַוועקשטעלען אויף די פיס. דערווייל אָבער דאַרפט איהר זיין פאָרזיכטיג מיט אייער קראַנקהייט און טון גענוי דאָס אַלץ, וואָס איך וועל אייך הייסען. איך וועל אייך שי־קען אַ וועכטערין, און אין אָוונט וועל איך אַהער אַריינקומען נאָך אַמאָל.

מילפאָרד האָט שוואַך פּראָטעסטירט געגען דער אויסערגעוועהנליכער אויפמערקזאַמקייט אין בער־צוג צו זיין פּערזאָן.

— ניין, מילפאָרד, זאָל עס אייך נישט אַרען!

— האָב איך זיך אַריינגעמישט. איהר וועט טון אַלץ, וואָס דער דאָקטאָר האָט אייך געהייסען, און בימע, זאָרגט זיך נישט וועגען גאָרנישט.

מיט אַ שוואַכען שמייכעל האָט ער מיר בער־דאַנקט און פערזיכטענדיג די קישענס אונטער זיין קאָפּ, איז דער דאָקטאָר צוזאַמען מיט מיר אַרויס פון צימער.

ווינאָר מיר זענען געווען אויף דער אַנדער זייט טיר, האָב איך אַ פראַגע געטון:

— אַלזאָ, הער דאָקטאָר, וואָס איז עס?

— די זאַך איז די, — האָט ער געלאַסען געענטפערט — אייער לאַקעי איז פערסם'ט.

אַנ'איבעראַשטער בין איך שטעהן געבליבען,

— פערסם'ט?! — האָב איך אויסגערופען — און אָנגעכאַפּט דעם דאָקטאָר ביי דער האַנד. איהר זאָגט, אַז מ'האָט איהם פערסם'ט?

דער דאָקטאָר ריטשי האָט צוזאַמענגעצויגען די ברעמען.

— איך ווייס נישט. געוויסע סימפּטאָמען זענען דאָ גאַנץ אויסטערלישע, נאָר ביי מיר איז קיין ספק נישט, אַז ער איז געווען אַ רעזולטאַט פון גיפט. מיט וואָס פאַר אַ סם ער איז פערגיפטעט געוואָרען, קאָן איך דערווייל גענוי נישט זאָגען. עס זענען דאָ, למשל, פינף־זעקס סם'ען, וואָס רופען אַרויס ביי מענשען די זעלבע רעאַקציע.

— וואָס זשע זאָל מען מיט איהם טון?

— קודם כל בעדאַרף מען אויסצופּלומפען דעם מאָגען און האַלטען איהם גופא אין דער וואַרעם. איך וועל דאָ אייך באַלד צושיקען אַ גוטע וועכטערין פון שפּיטאָל מיט גענויע אָנווייזונגען. און שפּעטער וועל איך אַליין נאָך אַמאָל קומען אַהער.

איך האָב זיך בעמיהט נישט אַרויסצווייזען אויף ווי זייט איך בין דערשיטערט און צוטומעלט.

שיקזשע איז מילפאָרד געפאַלען קאָר מיר אַ קרבן?

אָדער איז עס זיין טרייקייט צו נאַטאַנען שול־דיג געווען, אַז זיי האָבען — די געהיימע שונאים הייסט עס — בעשלאָסען אָפּצורוימען איהם פון וועג?

צו זאָל נישט געווען זיין, בין איך געוואָר מוראדיג צוביראָכען, וואָס צוליב מיר האָט געליטען אַנ'אַבסאָלוט אומשולדיגער מענש.

איך האָב בעגלייט דעם דאָקטאָר ריטשי צו דער טיר, און שמועסענדיג ווייטער וועגען דעם חולה, האָב איך בעמערקט, אַז ער איז אויפגערעגט נישט ווינציגער פון מיר.

משמעות דער מילפאָרד האָט געהאַט אין זיך עפּיס אַזוינס, וואָס האָט אַרויסגערופען ספּעצ־יעלען מיטלייד.

דער דאָקטאָר האָט בעימיר נישט געפרעגט, צי בין איך עמיצען חושד, נאָר איך האָב געפיהלט, אַז אָט־אָט רייסט זיך ביי איהם אַראָפּ די פראַגע פון די ליפען.

איבעריגענס, האָט ער דאַכט זיך, בעשלאָסען צו וואַרטען, וואָס יעט ווייטער זיין.

— איך וועל דאָ אַהער קומען מיטאָג־צייט, — האָט ער געזאָגט, אַנטזעגענדיג דעם פּאַלטאָן.

— גוט, איך וועל אוודאי זיין אין רעדהיים, נאָר אויב איהר וועט מיך נישט טרעפען, וועל איך אייך אין אַזוינער אַנקלינגען דורכ'ן טעלעפאָן.

(פאָרטזעצונג קומט)

הכסף יענה את הכל

— צו דער —

לאסען 5=טער קלאס

פון דער איבערגעבליבענער קליינער צאהל זענען נאך צו בעקומען

איילט אלזא צו קויפען ביי אונז א לאז!

די ציהונג דויערט ביז׳ן 16 אפריל. — קאלאסאלע שאנסען צום געווינען

די אלגעמיינע סומע פון געווינסען 23.048.000

יעדער 2-טער לאָז געווינט! ביירגער! די צייט איז קורץ! דאס גליק רופט אייך אליין! יעדער 2-טער לאָז געווינט!

די גליקליכסטע קאָלעקטור

E. LICHTENSTEIN

Łódź, Piotrkowska 72

צענטראלע פון דער קאלעקטור ווארשא, מארשאלקאווסקא 146.

קאנטא פ. ק. א. 64.209 די פירמע עקזיסטירט פון 1835. קאנטא פ. ק. א. 64.209

נעפעלגען פראוויגץ-בעשטעלונגען ערלעדיגען מיר מיט דער אנדערער פאסט נאכ׳ן פריהערדיגען איינצאהלען אויף אונזער קאנטא פ. ק. א.

מאבעלקעס פון די ציהונגען קען מען נאכזעהן ביי אונז אומזיסט. מיר צאהלען אויס געווינסטען. קרן׳ס טוישען מיר אויס אויף נייע לאסען. :— גלייכצייטיג בעקומט מען שוין ביי אונז לאסען צו דער 1=טער קלאס פון דער 19=טער מלוכה=לאטעריע. אונזערע געעהרטע בייאיצטיגע שפילער, וועלכע ווינשען זיך צו האבען ביי דער 19-טער מלוכה-לאטעריע די זעלבע נומערן לאסען, וואס ביי דער 18-טער לאטעריע, ווערען געבעטען וואס פריהער זיך צו מעלדען אדער צושיקען אונז זייערע ווערטע בעשטעלונגען.

2 צימער

און קוך

מיט א קארידאר, איז פון זאפארט צו פערמיטען זגערזשער 17. — צו ערפאהרען ביים וועכטער.

עס ווערט געזוכט פעהיגע און ערפאהרענע טרייקאטאזשע לערן-יונגלעך און דער דרו-קאריי, ביכבינדעריי און ליניר-אנשטאלט פון

א. י. אסטראווסקי גאוואשאווסקא 34.

גוטע אויס די געלעגענהייט!

נור נאך א קורצע צייט!

צו יעדען ½ טוץ פערטיגע רעטושירטע פאסט-פאטאגראפיעס (1 פערזאן) גיבען מיר צו גראטיס

א פארטרעט

אויסגעפיהרט אלערליי שעהנסטע קונסט-אויספיהרונג. פערנער ווערען אויסגעפיהרט פאטאגראפיעס לויט די נייעסטע פאטא-קונסט. פאר שולען און פעראיינען-בעזונדערע הנחות. מיט אכטונג

קונסט=פאטאגראפישער אטעליער

„PARISIEN"

פראנציסקאנער 30.

ווארנונג!

אזוי ווי ס׳האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד=בעטען, מאך איך בעקאנט דאס געעהרטע פובליקום, אז די

עכטע= פאטענטירטע **בעטען** עכטע= פאטענטירטע

זענען פערזעהען נאר מיט דער שוץ-מארק

PALMA-PATENT

פאר וועלכע מיר זענען פערגאנטווארטליך ביז 3 יאהר.

— צו בעקומען אין אלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעקומט מען ביי מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל-קאנקעס, אמעריקאנער,

ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער-וועגעלעך,

קינדער=בענקעלעך, טיש=בעטען,

מטעטער=מאס, אויף רעדלעך.

מאטראצען

געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע קאָוועקעס און טאפטשאנעס

בעמ.: בעשטעלונגען מיט רעגעלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאַוס-בעט 14 זל. רעיעלע בעהאנדלונג, פאבריקס=פרייזען, זעמטליבע רעפאראטורן.

הורש לאדז, פאלאצנא 24, טעל. 31-85. דעשיל

נעפונגען געווארען

א וועקסעל

אויף 150 זל. אויסגעשטעלט פון שוידער, ארדרע צאלדאס. אבצונעהמען אין אדמ. געגען אנאנס-קאסטען. 5604

הייראטס=

שנעל-פערמיטלונג

ערלעדיגט 6 שידוכים 10 וואזיוגנגע 17, טעל. 73-43.

אפטייל-וגעזעוו

תשרשא, מלטשאקע 2 וואזיוגגגע 17, טעל. 302-49. תולכא, סאראווע 7 ציטער 18, מעלעאטן 676

א ערשטקלאסיגער

גוט-איינגעפיהרטער

פריזיער-אנשטאלט

מענער-און דאמען-סאלאן אין צענטרום שטאָט, איז זאפארט צו פערקויפען. אפערטען אונטער „פריזער" אין אדמ. פון דער צייטונג.

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-06

היילט נאך פראנצעזישע מעטאָד צייהן- און מויל-קראנקהייטען, צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט פיזיקא-, שטעלט קינסטליכע צייהן, פראנציהלע, שטעלט צייהן.

נעהמט פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

אכטונג קאנדיטארס

איך נעהם אן צו מאהלען

פערשידענע מאססען

צו ביליגע פרייזען

שאקאלאדע-פאבריק „BANDERA"

אינהאבער ס. ב. אלעקסאנדראווסקא 25.

מעבעל, שלאסעריי און שווייסעריי

J. REDER

ŁÓDŹ, Konstantynowska 11

(Róg Zachodniej)

כ׳נעהם אן אלערליי שלאסעריי-ארבייטען. צו ביליגע פרייזען און פינקטליכע אויספיהרונג.

פריוואט-וואוינונג: גדאנסקא 20.

טליתים=פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זיידענע טליתים כמו טערקיש, קאלאמייער, ווי אויך טליתים-קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שפאניער און ציצית

צו בעקומען ביליגער ווי איבעראל, ביי

א.ת. ציטרינאווסקי, קאמיענא 1,

אין 2. טויער, פארטער. קומט איבערצייגט אייך!

בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אנגענומען אלטע טליתים צום וואשען.

מאשין=לעבער

ווערען אנגענומען אויסצוניידען ביי

ג. נארדמאן, צעגעלניאנע 29

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאנא 43, טעל. 41=32

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוועכע קראנקהייטען, היילונג מיט קווארץ-לאמפען (הער-אויספאל).

נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.

אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אווענד

בעוואונדערער וואָרטע-זאַל פאר פרויען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

פשעשינער 11, טעלעפאן 37-63

נעמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר איפיך נאָז, האלז, אויערן קר.	4½—5
ד״ר פערשנער קינדער-קראנקהייט.	4½—5 11—9
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	9—12
ד״ר לויפיש הויט און געשלעכטס-קר.	1½—12½
ד״ר שמידענלעד נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד״ר נאלדבלאט אויגען-קראנקהייט.	12½—1½
ד״ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד״ר פערנבאך פרויען און געבורטס-הילף	4—5

אפטעק-מעדיצינען, שפריצען, אויסציהונגען הינטער פון די ספעציאליסטען א.א. ווי קוואַרץ-לאמפען, קונסטליכע בעלייכטונג, עלעקטריזאציע, דיאטערמיע, רענטגען-אונטערזוכונגען און בעהאנדלונגען.

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז פאראנען א רענטגען-אינסטיטוט.

ד״ר לאזשינסקי מאגען-קראנקהייטען 10—1 6—5

קאנסולטאציע צאהן-, קראנקען, מעמעסע א. פ. וו.

די לעטשניצע איז אויך שבת אפען.

Dr. Rachela Lewi

פאנסקא 24, טעל. 42=72

צוריקגעקעהרט

אויפנאהמע-שטונדען פון 3 ביז 4 נאכמיטאג.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

מאגיסטער ג. שאץ

פעטריקאווער 37, 2. שט. פראנט.

אנאליזען פון קאל, אורין, בלוט א. א. וו. ארין-אנאליז 4 זל.

Dr. med.

H.LAJCHTER

צאהן-כירורג

דזשעלנע, קין-, גומען- און צאהן-קראנקהייטען.

Konstantynowska 9.

telefon 49-66

od 1½—5 po pol. 4604

AKUSZERKA MASAŻYSTKA

B. JAKUBOWICZ

זגערזשער 38

ערטיילט הילף-געבורטס-פרויען און פרויען קראנקען-קאסע. כ׳נעם אויך אן אינדערהיים וויזיטען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1

פאר הויט און ווענערישע קראנקה.

און מענער-שוועכע, אנאליזען פון בלוט אויף סיפיליס און טריפער.

ספעציאליסט מיט ספעציאליסטען און אורא-לאגישע, נערוועו-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ, עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— — נעמט אן פון 8 פריה ביז 9 אווענד.

פון 11 ביז 12 און פון 2 ביז 3 נאכמ.

פון 12 ביז 1 דאקטער נור פאר פרויען.

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען —

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

אין צענטרום-דענטיסטישער קאבינעט

זאכערקא 17 טעל. 16-33

ד״ר ראקאווסקי נאז, האלז, אויערן קר.	3—2 11—10 7—6
ד״ר וואשאווער הויט און געשלעכטס קר.	1—11 10—12
ד״ר גאלדשטיין- אינערליכע-קראנקהייטען טשעק	1—2 7—6
ד״ר יאכמאן נערווען-קראנקהייטען	2—12
ד״ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	5—4 10—12
ד״ר פערלמוטער פרויען און געבורטס-הילף	1—11½ 5—6
ד״ר קאנער כירורגישע-קראנקהייטען	1—2 4—5
ד״ר וויינבערג	3—6
ד״ר מאשפעל	4—6 12—10
א. גרינבערג	
ג. ראזען	8—9

צאהן-ארצט

שפריצען, בלוט-אנאליזען, עלעקטריזאציע, קוואַרץ, לאמפע, ניט פון ספעציאליסטען

ביי דער לעטשניצע איז פאראנען א רענטגען-אינסטיטוט

א רענטגען-אינסטיטוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

די לעטשניצע איז אויך אפען שבת.

ערצט-קאסמעטיש-קאבינעט

טעל. מארקוס פון 5—7 אווענד.

קאליגראף

ל. בערמאן

(דער יונגער) וואוינט אויף

זאוואדזקא 19-1 טעל.

שטאק, און לערנט אויס שרייבען און שנעל שרייבען.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט-, מין- און ווענערישע קראנקהייטען, נערווען, יונגע-מענער-קראנקה. נעמט אן פון 7—4 אווענד.

דער בעקאנטער רעכטס-קענער

י. איינפעלד

וואוינט איצט אויף פעטריקאווער 31

נעמט אן טעגליך פון 8—5

נעמט אויך אנגעזער דורכצופיהרען אין געריכט בעשטעהנדע פראצעסען און אויך פערלעגטע אינשטאנצען.

ZAGUBIONO 2 weksle: 1) na zł. 110.— pł. w Łodzi, dnia 18/8 r.b., wystawca Radoszycki, Pl. Wolności 5, zlec. J. Pasternak, 2) na zł. 63.— pł. 15/8 r. b., żyranci: S. Blum, Żeromskiego 41, Rajchman i S-ka, Cegielniana 36, Kalińska, Traugutta 11, Kochański, Piotrkowska 8. Weksle powyższe unieważniam. Uczciwy znalazca proszony jest o zwrot takowych za wynagrodzeniem. J. Pasternak, Cegielniana 43. 5618

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט דער צושטעלונג אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר׳ן אינהאלט פון דער טערמינען די אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך.

אנאנסען-פרייז: פון דער ערשטער זייט 18 גר., ביי טעקסט 40, שלוס-זייט 24, ... פאמיליען-אנאנסען 10 גר.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufmann.

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.